

Рлэ Ср І 314/А. А / Рч А

С Е Р Б И А Н К А

Симеоном Милушиновићем Сарајлиом

сочиніена.

ч а с т в ѣ о р а .

у Липисци
у Книгопечашніи Брайткопфа и Хершела 1826.

319281
Инв. №

Прва обсада Делиграда.

Прие боев' и побіеда' важні
На Мишару овда згодившихсе,
Од' Ниша іе друга сила дошла,
Под командом Руменли-Валиса,
Знашна числом и Топчиам' іака,
Наученим Низамечжедишски (шакшически)
С' чепрнаест попов и кумбарá,
Привезеіих нешалив'се биши;
Спремилосе напануши Сербе
Не к'о Раіу, већ' к'о више нешто,
Као враге віере и Државе;
Ал' их Серби предупредe спремом,
По совіешу Жикић' - Капетана
Брж' избрали шарампову мієсто
На Бугарске великоме друму,

Ког' назову по оппору сретну
Делиградом... Турсшву пркосеѣим,
Ал' и своіски пошпо га укрепе.
Ніег' Добрніче су шест хиліад' воіске,
И с' два шопа прие набавліеѣа
Довршивши попунио био,
Саспар'о му и све проче нужно.
К' ніем' пришеку диелиши муке
Мухасере, и кумбаре честе,
Славу л' паче учаспвовап' сіаіну
Узапреніем Цареві Арслаѣа... (шур: лаф.)
И Аіаѣа све по извор силних (наслідновлад)
Са опачне млого хиліад' воіске,
Сербом коіас' іедва б' осолила —.
Сад' Сшаное извіеспни Главашу
Своі Глибоваѣ и држ Смедерева,
Ш' ніиме Вуле, и Вуиѣа Ђуше
Славнопадша брапе и наслідче,
Сва команде подигнула свое
Делиграду на обрану биши,
Ђе заспану Аншониа Пліаку,
С' ніеговима мужемоѣни борѣи,
И Левачког' Кнеза Ефшу ш' ніиме,
А іош Турѣи спужевски пушуіу;

Сад' сви сложно скоче и навале
Те Тополяк сміере и оснуіу,
Пак у нашіеч свак обкопа спрану
При раздіелу запанувшу на се;
Дигнес' шанац полбраш Делиграда,
Завіеривсе іедан другог' браниш,
Док у глави два гледаіу ока;
У ша' доба и Агаріан' сила,
Нег' и под' Беч малос' маніа свали,
Но учиниш' укрепліеним' више
Нишп' немогла, до их полазиши
Сваки часак іадрам' и квѳокама; (бомбе)
Шест недіеліа' дневи ноћи бише,
И пешко би издржао ишко
Боі засобни, а шолико време,
Дасе Серби сваке друге сушке
Недомисле сміеніивати свіежим'
Воинспвами пога непознавшим';
При свої шврѳи и при земліаниц' ма
Изгинуло до писуѳе шпогда,
И више би,
Да с' Мишара недопаше гласи
Важне силе, и Бошніака бруке,
А сувише да баш Караѳорѳе

Без' све шале к' Делиграду нагли
С' оспрвліеном и побіедоносном
Сербском воіском, све с' подруз'ма своим.
Шпал' би даліе сміели хпеши Турци,
Особито за шоликим' іад'ма,
Там' изгибли, амо нишп' немогли? . . .
Сераскир им умудрисе шіема, (фелдмаршал)
Или паче кеиф изгубивши
Продужаши Мухасеру шпешну,
Ніег' безплодно изнураваіуѣу,
И даб' с' плéка' свіежа сила Српска
Ненапала г' измаѣисе смисли,
Пак' у поліу на чиспини самоі
Шчекапи е' и предусрешнуши
И расправип' ш' ніоме обшше діело;
Ал' му воіска по' кад' опазила,
Дас' измаѣи мора од' шана'ца,
К'о безуздна, и непослушива,
К' том' гибеліу преплашена Босне,
Кренувшасе и неуставіалас',
Но свак управ и непипаіуѣи,
Ни знап' шѣвши зановести Пáшá . . .
Реп на раме . . . па к' родбини дома,
Ил' увидли да предстои беда

Неопклона дође л' Карађорђе,
Преуспіешно свуда рашујући,
Ком' предпеча і' гром Всевишніег' сами,
Ударивши шад' у воіску Турску;
Понаівећма л' ов' их случаі скруши,
И чжепхану што им сжеже целу,
Пак . . . божиоі шкоб' успреос' воліи! . . . ?
Свр ужаса и рогобаш исше
Принудио проспит' Делиграду,
И нехпешши, пркос оппираниа;
Ништа свершив свис' морали дићи,
К'о и Вожд нам' из по' Крагуевца
Штосе враши.
Тим' Делиград заслужио име.
Бога славећ', браћу л' пофаливши
Вожд разасла своіе воіске віерне,
Свак да кућу надгледаши пође,
И накнадит' ушпрбленіа шрудом,
А доволіан и награђен віенцем
Свог' мужеспва и ліубави к' сродеспву;
Пак опеша окрепил'се душман
Заборавив пређашніа муч'еніа,
И белаіе, раша споспраице,
Те буіавно ударити сміедне,

Да Србаџи за оружіе радо
На сáм перви позив Господара,
Спарајуџас' међ' по нужноспима! . . .
„А што ние шад' у напред' пош'о,
Да побіеде што сабере плода? . . .“
Бог ши г' знао! іа здіеланó смашрам,
И оціеним колик' заслужуіе!
Валіда і' сређус' неизнурит' чув'о,
Да г' за дуже неби оспавила —
Кад' премудрості ніом шек' влада воліно.

Р о ђ е н і е

И неке черше вождова права.

Оле ви сви прошив борспвовавши . . .
Свога Вожда велебности сродної,
Карађорђа л' и ратарем дивна,
Некмол' діела' уздизаніем іавним!
Кад' мишліасше подкопавати га,
Са зависпи и равенспволіубіа,
С' крапкоуміа л' срамошнога муж'ма,
Што брат браћом владаш' усудисе
Соразміерно ціеліи пожеланіа,
Іер' спависше г' барем владіешеліем
Свег' Народа, и блаженспва опішпа,
Признавши га и заклевшис' ніему,
А у главу зналиште га сваки? . . .
Ил' међ' вама болиег' неімадосше,
Ни кніижевна, ниши іуначниа?
И да своіспвам', и спіажаніем сређе
Тог' првенспвас' пре' ніег' удоспои . . . ? . . .
Успиђиво пређупкуіу руге!
Глупоуміа і' припознаніе поздно
Немогавшис' поправити іошше,

И лажиплеш поган самолюбїа!
Већ'де ши' ми о Космаїко бела,
Загоркинїо, верлог' посестримо!
Свагда бдивша
Над' поїав'ма виєкова Сербски
И чувавша іезерце замушиш' . . .
Без' освеше, и ужасне плаше,
Даї предспав' ми своїа догледанїа,
Како поста Борђе Господаром
Чим лис' просшак удосшої шога
У народу, пред' главар'ма свіема . . . . ?
„Луцина му бабичивша древна
Едипску је предвидїела спраност,
Превасходство л' с' колиевке смршна,
Ал' шко вишнїег' ил' преудубліена
Да докучи сіем божештва духа! . . .
Ишо вече кадѣс' породили
Серб од' Серпке ше Белоне праве,
Безпримирно ходавше по двору,
Док немогне у нупра умаћи,
Већсе држав пред' аїапом спрехе
Извали га споїке у опанци . . .
Прем је призрак іош кроз шаму био,
При свем' том' іої синула је свіешлосп

Пред' очима у окружіу дома,
Да неколик' спраіала і' минуша,
Чак у кући примієшна іе била,
Тас' ужасну' и шу догођени,
Особито гост дешени Турчин,
А Спахиа од' истога села,
Што и викну: „Да негори штогод'?!“
Испануо на дво домаћине,
Шшаб' то било недоумієвав'се,
Ал' му очи заблієште од' свєша
Већ' чєзнућа, и зачуо жену,
Бе тек' спєніє пред' кућєрка враш'ма;
К' ніоі припрчи, али шша да види!
Син одвалієн, она л' над' ніим' лебди.
Сам іе ончас у клиєш увєде,
И посади на постєліу мєхку . . .
Пак диєше мукло и весєло
К' ніоі унесе у наручіє даде,
И зарєкус' дана супрашнієга
Іако казан', іупроскєсє нашло,
А не у час порођєно испи,
Кад' ієспєшво радєст разпоржєспви;
Могєб' штогод' подєзрєши нєшко,
И предгапніам' прокліувіп'сє дивност . . . .

Особито л' Турчин суевіерни
Ласно би га и преклаши хшео,
Судећ' о ніем проніириво - мудро,
И шим' пекар себи славу спећи
Над' Иродом пражившием Спаса,
Свога л' паче соперника мнима.
Закліучавши шу за собом двери
У кућусе дичан ошац враћа,
Пречинив' се равнодушно каже:
„Свієплицасе у воздуху іавну,
Пак исчезе к'о да и небила.“
Спахо исто у обучності прими,
Ал' се спища, и замисли нешто,
Повечера, и спавап' се шину,
Сном захрка мирносвієспна сердца,
Док одпоче изговарашисе
К'о на іави преплашеним гласом:
„Іа ниесам Мурап, Обилићу!
Ни Дахиа, ниши Кесечжиа,
Већ' Спахиа и наслідник опца,
Добра, блага, ка'но и сам шшосам!
Бога ради недаіше ме раіо,
Ви бар знате шшасам и какавсам!
Све вас пазим к'о што су ми спари.“

То изрекав прокртожис' мрвке,
Пак на десну окрешесе спрану . . .
И продужи ђупом почиваши,
Непојавив дасе пробудио.
С' удивленіем то саслуша газда,
Увіерисе да је то све у сну,
Што Пипиа іедваб' са кадишша,
При помоћи ума и допита,
Свеповіерно Делфически рекла.
Ипак смисли све за време шаип',
Іер 'во виђе, да іесп нечег' важна,
Али шпоб'се к' чему опносило,
Довиписе и сам ние мог'о;
Него, на свем' благодарек' бога,
Спао гаип' овог' првенца радо;
Предоспави насшупаш' идућшво
Своим шихим величавим спупіем.
С' іушра зором Турчин уранивши,
Пре абдеспа и кланіаніа рочна
Доручак іе заказао справип',
Наумио Крагоевцу дома,
Сневеселіен оживліелім спрахом
Сна ужасна и преупамћена,
Нипи мусе размрсипи давша.

Узврполис' кућни домаћине,
Рекоб' незна, шпа га бунцаш' чуо,
Што л' му госпа допле беспокои,
Нип' казује да бабиніе има;
Већ'се спéже сам згошови іело,
Пак изнесе пред' Спахиу свога;
Узбекнусе и спа пипаш' ови,
Сам шпос' шруди, куд' ли му је жена,
На то Сербо проспоумно приче:
„Неімаш чуп' шпа! мучиласе сву ноћ,
У прозоріе примирилас' іедва
Неколико! . . .“ „Пак родила! іели?“
„Іеспе Ага . . . балаво шковрче . . .“
„Даі донес' га! Кад' іе моіом срећом . . .
Да га видим и даривам маіци!
А сніосам даћус' радоваши,
И великог' приапеліа спећи,
Зар мом' сину другом шпо бит' негда,
Іер' и дрво на дрвос' узсланіа.“
Скочи опац донесе му синка
Окупаіа и већ' у повишку;
Погледну га и насмеіас' радо,
Пак приказа разавиш' га посве.
Мали ћупи, и мирује іако

Своєнравієм надкривени важним,
А іуначком основани снагом;
Надиви гас', пак извади нешто . . . (дванцику)
Те поред' ніг' у колевку спусти:
„Валах, білах, Мусафа ми мога!
Мила ми е и угодна радост
Добрі ліуді, колик' испа' своіа;
Здрав ши био, и жив, и напредан!
Баш іе нешто, и сином ши син іе,
Срепан шиє, шек' мус' храном спараі!“
Право реко, али іедноспруко;
Духу л' корма прибавліаше Серби,
У кніигама шог' іе сієме наћи,
Од' ког' носе никада негладни!
Што л' чоека узвишава званіє.

Дуже опац паіноважна синка,
Повивши га однесао ліуби,
Пак'се врати; а већ' Туро руча
Развеселієн пригођаієм таким,
Забацїо сна се побоіаваш',
Нипи више о нієм' и мисліаше,
Віеруїућ' га прошив навршеієм . . .
Пак узіаха и опиђе дома,
Расположен штос' најболіє може.

Гедва боко узрасшао момком,
Суспигла га и браш и сесприца,
Ал' му за ни преспависе како,
У Сашурна зар блаженство прие
Да доспједне, к'о заслужни шога;
Да л' рание син му сам оспане,
Да провирством очеличи моћи
Предупред'ма чезни с'опвјешнием.
Кућеніа му междувременіе
Ошле прошло до близ' іава Коче,
Док већ' доба развиш'се пуполіку,
И вишпезу грануп' діеіспвиами,
Те да мусе жизані изобрази
Пуноміерна, и надможна свашпо.
Прозираніа и слушеніа раша
Ніемачкога позніе почеша
Разпрегоше млогомоћна с'рце,
Напунише г' до прекипа сама,
Нип' могашес' већ' удржаш' дуліе
Турска прпип' свиріепна пиліка,
Ни прешвараш' у подлости худне
Краснодичне преодоліивоспи;
Већ'се дигне у Рашнике Неба . . .
Намириваш' віерна срдца желіе,

Прелиешат' с' планин' у планине,
Дозираши же је Турчин гори,
Ол' же Серб је на досаду срода
Опаданием у злобника браће,
Ил' где богат гледа сиромашка
Равнодушно, како г' муче врази
За неіманіе порез' и харача —
Таким' Борђе, шко шпо наораво',
Испоміерно за пакости правдом . . .
Показив'о шпо і' ближніега дужност.
У краину, и к'о при неволіи,
Маічица му другог' узме мужа,
Да домашніости приоблакша себи;
Наумивша већ' видіела сина
Одмешнувсе све презреш' за време,
Кадлис' о смрш а іунаци грабе,
Дас' дарима опличе вишима,
Ил' да паче споспіешиа нужна
Сваки спече к' предспоеніам' већим'.
Са Тополом очух мус' укани
К'о спаріешом испог' села бивши,
Да с' прочима наоколним' Сербам'
У Ніемачку премешнуп'се могну,
За безбједност' свога... и своіаши,

И за неімап' о чем' другом бриге,
Но моприпи шек' Марсове крике,
И Ерисе глас незграпни чувши
Смушаваш'се прам' ришћанспва врагу.

С' чешом своіом су придесет Сёрба,
А по избор од' крепчега чвршћи,
Оде Боко испрашиши село,
И родбину преко Саве своіу;
Кад' ли дошли на обалу испоі,
У попокус' успавили скриши
Код' Дубоког' више Оспружнице,
Док'се іаве у блажену спрану,
Да им лађе пошліу перевозаће,
И два при дна у часу шу прошла;
Ал' очуху Карађорђа сміевша
Три године учинилос' биши,
Дочамио несвик премежда, (Lebensgefahr)
Савешуіе, и принужда ліуде
Враћешисе опет наспраг дома,
И биш' мирним' у своему селу,
А ћушавши о пом' преселіаніу;
Он биш' за ніи у Турака іемче,
Нип'се ишко за по боіап' ишпа,
Сами пошли, самис' и врапили.

Спану Срби о том промислиши,
Свакоіако нађу неудобства
Врашїеписе, и зашаіаш' моћи,
А прознав их на віерно су робіе,
Кром' мушкиніу што изгинуш' спои
На мукама у Турским' рукама;
Опкажу му да ние иначе,
Ниши бива, ниши хоће биши,
Но куд' пошли!... воле и опићи.
Сад' он прам том' у зао час по се:
„А!... нек' знаше іа ев' идем Турц'ма,
И шо упуш из' овие сп'опа',
У Београд, за вас им казаши,
Па што буде, кад' ме неслушаше.“
То изрече и опиште ићи
Низ' іаругу ше управо друму.
Зову ліуди, богораде, моле,
Жене, дієца врисну іаукаши,
Већ' у Небу оживлієла шуга,
И жалосна ужас поробієніа,
Камол' да им неиспуни луга,
Спасовско л' им Карађорђа срце,
Пак испач'ес' кано вишєз прави,
А му'чавши све ієднако допле:

„Бе спан Опац! Куд' си навалио?
Нишпас' небоі, већ' іош чекаі мало,
А све добро, и све сретно биши,
Лађе доћи, све нас премешнуши,
Мисмо овђе к'о у граду какву,
Што у шуму сад' несмие Туре!
Врап'се амо међу брађу своју,
Па чем' сваки, пом'се и ши надаі,
Біедспвуіућим' бог помаже радіе!“
Но где придап' спіени чувспвованіе,
Тко л' разхрабрип' замрзавша страхом,
Нег' опиђе шумом без' обзира.
Іош га два пуп довикнуо боко:
„Врап'се опац, на душу ши гріе!
Врапсе амо, іерћеш погинути!
Послушаі ме првом и последніом!“
Он све невіешп, и Боко нам' сміери
Іош бившега на дохипцу пушци,
Ужди віерна те ніег' међу плећа,
К'о да руком донешено з'рно;
Кад' спропошпас' да већ неустпане,
Окренусе, и одхукну Боко:
„Ха!... епако, нађ'се, шшосе прајіе!
Боліе іедан нег' овлики пиліеж.“

Пунећ' пушку сркне и ракице,
Но и чујућ' благослове опште:
„Бог ши дао, све хопіевше, моћи!“
Часак . . . по' ли, и лађа им приспіе,
Ал' зар најпре пос' морало згодиш',
Као жершва дас' принесе нека
Спроводнику біегућіе шаіну;
Превезусе здраво и весело
У Ніемачку у зашшипну спрану,
А плашивцу што над' репом пукло —
Спрах іе силан кад' овлада киме,
Чак памепи понекога лиши,
Помами га, или обезчувспви
Све презреші, и самога себе,
И пре нужде скакаш' ушепап'се . . .
Боліе нам' іе и подерзским биши;
Све іе краіносп, ал' последніа диви,
Кад'се низске и диеше гади:
Тко л' би онда с' испим' другачіе . . . ?
Іеште гнусно, али необходимо,
Соблазносе и окце избада,
И маніесе, од' оба зла, воли.
У смилі-гору к'о у царспвилішше
Препрашив их врашиосе Ђорђе,

Још ђекога доврешаш' зликовца,
Док и Немци пребродише Саву,
Западоше око Београда,
На забрежју л' шанац оградише;
Ту збирали у Фрајкор Србаке,
Ђе и Радич Карађорђа призв'о,
Примио га са свом чешом радо;
Воев'о је вјерно поуздао
За сво време до с' Турцима мира —
Пак нехтео на француза ићи,
Предчувствов'о дома имаш' дјела;
Са оспалим Народом се врапи
У поданство привремено прежнје,
Примириос' у испоме селу,
Кућарио, и шржио ђешпо . . .
Ал' све чувос' на опрезу бив'о,
Дне пробавіо код' споке у шуми,
А вечером, некол' доба ноћи,
Дома б' дош'о, нужним саспар'осе,
Пак опеша у луг прие зоре;
Спаваћива и приомекшана
Да га нишко неудеси нигда,
Но презвена, и у оружиу,
Па нек' ишпо насрпне га шко ђе,

Он све гопов до у смртсе браниш';
А никоме нечинио вреда,
Тек' себи га наниеши нед'о,
Ал' све криві од' ніег' препредао.
Знали Турци свакога у главу
Коигод' је у Фраікору био,
И державам' утврђен је опрост,
Ал' обични пореживалису,
И прѣшили ђекоима мучкѣ,
Прем од' власти нишпа им несміели,
Кад' с'ам везир Кнез - Алексу пріе
У Фраікору официром бивша . . . .
Нег' свес' пазип' право имо Борђе,
И све уз гред пропитавсе кадшто . . . .
Да б' званиа неодуспавио,
Тако важност распроспир'о сродну
Бранећ' понос и сушчество Серба.
Међу шиме смисли удап' сестру,
Одредио од' имућа сваког'
По неколик' у прѣиу нііізи,
Пак' и кошніц' добрих приесада
Одвоио у свом' улиіаку,
И маіци их показао драгоі;
Овоі ши нам' nebude поволіно,

Што је дому оставио више,
К' пом' подозре, да је и све боліе,
Поприпаи негодие криво,
Што у вјешта рједко су лоше,
Са різницом іедва и приміешном,
Особито л' у пчеларска сина . . .
Усудисе іедноч иста бака,
Кад' небіеше син іоі Ђоко дома,
Промиени све кошнице ћерке
За највеће и најшеже друге,
Поспави их како и спаіале,
Уздајућ' се непознаде Ђоко,
Сазнававши у спопини крмач'
Колико је опрасила коіа,
Коіе л' іаніе од' кое је маіке,
Ил' шек' на глас ноћу згађав пушком . . .
То л' улишпа да неуразличи,
Та рукама своим оплешеіа.
Други дан је обично пошао
Син іоі Ђоко пригледаши пчеле,
Шпа му раде, имаіу ли соли . . .
Ал' допази ухишриє шаіно,
Осіешисе маічино му биши,
Іер' шу други приступиш' несмио,

Пак іе зовне, и упиша за што? . . .

„Нека синко сесприца іе швоіа,

Што понесе, да гасе неспиди.“

„Добро маіо! но подвирде редом

Под' кошнице наіпре свеколике,

Пак ми казуі какова іе коіа.“

Спа нагибаш', перво сеспричине,

И подизаш', да их маіка гледа,

Те му каже да іе свака добра.

„Добре маіко, а да што пи мислиш!“

Пак іоі даіе прегледаш' домаће,

Пред' последном припиша іе опеш:

„Шта пис' чини о нашима маіо?“

„Добре синко, баш к'о ен' и оне!“

„Еіа маіко! и пи сад што видиш? . . .

А ну погле и последну саму,

Увіер' мисе дасу све баш добре!“

Син кошницу поиздигне више,

Да му маіка подвирисе боліма;

Тек' поднесес' лукавица спара,

И кошница на главу іоі спаде:

„Ха! ешо пи меда и пчелица,

Сад' волиде іедноі, нег осталим,

Кад' већ' ми два ни колик' пи зеше! . . .“

Врисну бака: „Еі моі синко Черни!
Шта учини од маічице свое? . . .“
Ал' за пиєм он опишо одма
К' споци своіоі, да и невіешш чему,
А ніу спару мед обкладе свуда,
И њекоіа печила је муха . . .
Сміешног' више, нег' опасна било,
Али верлост хоће тако правде,
Нипи смапра на род и на лица.
Ошле Черни, или паче спроги
Прозвиште му оспа до виека,
Те и Турци на іезику своме,
По чудесно сретну воеваніу,
Што их свуда поче разбиати,
Прешолкуіу Кара шпо и Црни,
Карађорђе, віечно-знашно' име.

Посліе тога мимогредце к' року
Спахиа му испи приспаріели,
По приспастіу пазивши га шаіну . . .
Што л' га паче омилов'о перви
Оно іупро, кад' је њоіа рођен,
Вручи село, њехаіом га спавіа (наміеспник)
Да му збира, шпо кад' ліудспво дужно,
И ма'л ніегов да му пригледуіе (иманіе)

Бив увієрен да ће, к'о и своје,
Све чуваши, и подизаш' збиліски,
Ка'но и ієсп доказив'о дієлом
Да достоіан сваког' поузданія.

Испина іє, ако и незнашна,
Млогомоћном сприобіасниш' нешто
Характера обећавајућа.

Негда ієднош, к'о и више пунá,
Наложєніа вієрно свршујућу

Поручио таі спахиа испи,
Да му с' ушра приє ручка дође,

И донесе како знаде с'рну;
Ієр госпиу особиших им'о.

Борђе шшаће? . . . Зимно доба ліушо,
Свуда снїег, и кишинá мрзска,

А іош снїєжи како и од' дуга,
Нишп' непази близ' поіаса што іє,

Но чинисе непрєспаши мисли,
И нагнуо до' уравниш' с' брдом,

И г'рмине замєсп' понаівише;
Ал' на ієдно Карађоко смозг'о,

Шшаће радиш', као випєз ласно,
Неплашећ'се ни од' сушпє смрши,

Камол' нієні слабі призраковá,

Нип' д'ржећи за неможно ишпо,
Како здравіе са уміемсе здружа.
Ончас зивне, ако је већ' вече,
Све Спахиске, а селіаке, слуге,
Оружаніе како и с'ам шпо је,
И свакуда ніег' слушаши дужне;
Оспаш' неким' дручим' рече поћи,
Свак у шорбу по голокудницу . . . (проіу)
А пришетну и опанке живліе,
Пак сви за н'им самседмием муклим,
Нип' му сміели и шад' нећкашисе,
Но уза н'га куд' и шпа би хшео.
Правце Ђоко нагне у планину,
Безпушицом, ак' и прша ниђе,
Сам наприед, а оспали прагом,
Непазећи ни знајући куда,
Ал' он уміе шежиш' Крагоевцу.
У поноћи іедва негде спао,
И на кладу рек'о дружшву сіеспи,
А сам споіом одмарао ноге,
Док и Мипар упиша га неки:
„Бога ш' Ђорђе куд' нас водиш ноћас
По еваком' киамешу сушшу,
Коме ли е сад' о главу ово? . . .“

„Коекуде, небоїшесе ништа!
Та ево ја с' вама идем скупа!
За ког'ноће свие седам кра'ліа,
И сам Царе негда нешто знаши . . .
Пак немарим, ниш' за живош мислим;
Умриеши кадгод било спои,
Већ' ја смапрам своју дужност само,
Докле живим, и доксам при снази,
Да урадим што спомена ради;
Ал' вас штоће кад' сіепиш'се слабих,
Боїазливих, и невредних собом? . . .
Та домаћи презрешће вас ваши!
Гер' како би штогод' више могли,
А од' сваког' шпагас' изискује?“
Заспидіешес', ал' пошпре допле,
Да му рекну: „Кудгод' хоћеш хаїде!
Већ' видімо даш' божество води,
С' побом свагда ми' можемо свашто,
Тек' захопеї, и свршено нами!“
Пол сахаша іако пресиђели,
И дигнусе напредоваш' даліе,
Боко прши, к'о и допле, паке,
Нек' је лакше ходиш' му другов'ма,
Да му на ког' умор ненасрне,

На ніг' испог' нигда не сміедавши.
Ишли! Ишли! и врліали сву ноћ,
Док и зора, те на іедан пошок
И урвину доспіеш' у планини,
Баш на саму замишліену Боком;
Ту сад' свое расположи дружшво,
Да свак мопрі іавићесе с'рна,
Пак іе уби, когод' прие могне,
А сам оде подалеко од' нїи,
И у спрани пошока засіеде;
Неколико шек' шпо пресићели,
Далек' маніе него и на клади,
Докде ліосну Црног' Борђа пушка,
И премешнус' нишпо ш' ліепши сридаћ;
Іавис' прочим', и зовне і' к' себи:
„Віеруіеше л' да іе срећа Борђа,
И да знаде куд' и за чим' ходи?!“
Усиеку брж' ножевма дугим'
Церић іедан, и на раме іарца,
По двоица л' редом меніаіућ'се,
Те за Боком рано Крагоевду,
И свом спáхи ловом ше у враша;
Зачудисе, и насмеіа Турчин,
Бї му драго коликоћеш рећи,

Тер' и своим' показује госп'ма:
„Ну виђише какве имам ліуде!
Синоћке им тек' што хабер спиг'о . . .
Ал' разкажде ши агама Ђорђе,
Кад' и како, и ћеси лов наш'о!“
Послушное и шалир је дао,
А осшалим' по шесте фише'ка,
Доста ручаш', и ракие добре,
Пак их пушти раздрагане дома.

Евако је прериедки Ђорђе
Свуд' и свагда у приликам' сваким'
Удивліаво и опвар'о пуша
К' нашеспвиу честипосши Сербс;
Кад' у сабор или на панађур
Долазио, све б' забліешп'о видом,
Ваниу диван, к'о безсмртна храмe,
А груди му мужемоћіем брече,
Сав би саіам у нігас' заблénіао
И безвластна, но свим' спрашно - важна;
Та чисто му опличие неко'
И велебност разаспирас' іавма,
Ка'но муніе кроз' облаке мрачне;
Поглед му је казані ил' награда,
Те свуд' почним' видна му биаху,

Риеч'ма би кропко' надуміев'о,
Ал' у діелу предоліев'о віерно.
Тко л' би 'ваког' неволіео Вожда,
Ил' шпо худно ніему помислио!
Ким' природа себ' іе превазишла,
И Тамирис прославіап' га слаб іе,
Прем надпіевос' и с' Музама самим';
При ніем' ... Србу чезну Полубози!
Троіа л' паде, да поникне Рома,
Ошплавивша на срамошу заіме,
И да негда, све биш' у времену — .

С п а с е н и е и с ш о г а .

Тек' дан свану Сербског' васкрсеніа,
Успаниа за правицу своіу,
Превршивше л' чрезміеріам' Турспво
Разіарило мужеспвеіа срца,
И Косово крви ожедніело;
Схориніасе Лажи-свеца гробе,
Тивоп му іе Небу допешчао . . .
Попресао сву окружност падом,
Чак у Шамус' препану му віерни;
Окаменис' Муфши-Ефендиа,
Кругом свиеш забезекнус' нравни,
Узвртіешес' и сви овладачи,
Кад' опзвекну оружием Сербспво
Своіу муку, но и бишіа свешосп.
Надмаіспорит' зарекусе Турци,
Хшев окренут' уз' напрате време,
И све воліе прелипи у своіе,
Да попмурност одбуіа им ніина;
Приласкаіу боліег' и опасна,
Спаріешине од' Народа важне
Докопавши и погубе нагло,

Обезглаве, чини имсе шрупа;
Гош присієшес и Црнога Ђорђа,
Чешованієм . . . и фраікорцем знашна,
Два три пуша смаћи га шражили,
Ал' никако недоп'о им руке,
Док изберу Узун-Кахвечжиу,
Тер' іунака међу своим' редка;
Придаду му и дванаест друга,
Радокрвце све по избор горе,
Да опиду и да смакну Ђорђа,
Ошличност'ма свієм' им спраховиша,
Далек' више нег' сви попроблієні,
Ка'но шпо их и несвара мис'о;
Іер' кад' спиже на шо одредниче
У шополу Карађорђа кући,
Несрећом га него само нинном
Тад' некако удесили дома;
Раіо іушром на враша му бахну',
Али Ђоко већ' ракиу пие,
Хліеба, лука л' прикусуіућ' уж' ніу,
Богус' молив и у изби своіоі.
Сіахав пиша: „Кам' влахиніо Ђорђе?!“
„Ние г' дома, опиш'о іе к' споци
У дубраву к' спану и обору.“

Смисле Турци причекаш' га овђе,
Ткол'ће свладаш' онаког' у гори? . . .
За плош коніе сви повежу свое
Зауздање, а самисе свале
Међ' воћкама попландоваш' ђоіа . . .
Чем' ни доба у пост часпни бивши,
Но кад' іавис', да г' из' далек' спазе,
Поуздаіус' ручаш' мора доћи,
Пак му глава већ' у шорби ніиноі,
А незнаду, да ни іедног' шаква
Іош ниесу дограбили Серба,
Што сугод их шпокуд' погубили.
Жена сліезе извієспи га шаіно:
„Іадан газда! дошли неки Турци,
Тринесп' их іе грђи од' горега,
Па Тек' за те упишаше само,
И по башчи почиваш' легоше,
Ошегавши све чешири . . . сваки,
А свезани под' уздама коніи,
Живопа ми неслуте на добро,
Акос' чине и поспали веће!“
„Ті' хаід' горіе, и закліучаі кућу,
Згореі у ніоі, ал' им неопвори,
Пак на двору што іа ш' ніима свршим,

Нишпас' небоі, наш іе бог іош іачи
Од' Турскога! . . .“

Пође ліуба и учини шако,
А Ђоко нам' преклонивсе Вишніем
Полагахно недогледан умче
Те к' обору међ' чобане своіе . . .
Неколика уздигао чврста,
Околио кућу и градину,
И рек'о им пазип' непромашат',
Но гађаши какос' дигне кои,
Ал' ніегова докле пукне најпре;
Пак им уђе, к'о сунчана луча,
Да их пронза іавом и присушспвом,
Разбукшана срџомеріем лица,
Прекипліеле ка мужскоспи спрмніе,
Запупліе им биспрозрачіем очи,
Тесе управ и упуде крушо,
А оваіп' им правце поглавару:
„Ев' Узуне главом Карађорђа!“
И дугом га посред груди пресну;
Тек' што пукла он ни медеш веће . . .
Брж' подскоче за оружіе прочи,
Ал' пишполіем и другога Ђорђе,
Пак другим и пређега віерно,

Кром дружина што је испријека
Неколика оборила маом;
Док их неки и убијећи нагну,
Трліе с' главам' плоша прескочиши,
Неби л' когод жив измак'о опле,
Да разкаже сиасете друз'ма
Распали их к' освепи повећоі;
Тако и би, мучно нешто издре
Без' оружја, и без' свои к'оніа,
Нипи би их и хрт доспигао,
Коликесу шад' узели пупніе,
Скок у напјеч неспиз'о им скока,
К' пом' их Ђоко још крилатіе зив'ма:
„Кудаћете без' дружине пуне?!
Чиме л' шамо дасе пофалише?
Да ме видли! . . . па штоће' вам' рећи? . . .
Ненадносп'ма јунацисе ошпре
Овакием! Ђе л' је храброст ваша?
При глави је свакога по глави,
Да б' најпосліе и живопсе дао,
Ал' што може нек'се даде скупліе
Јунаштва је закон чеспишога.“

Оков сломе Краліевићске мишце,
Баріак дигну свога Православіа,

Опросте нам' угнієшеу маіку,
Тресну опле чеширвіечном плієсніу,
Брж' и сами слід Тиранства запру,
Врага стопу већ' Србиа одзна;
Спапуніашес' хани и чардаци,
Узлећеше муселимски двори
Огніем к' небу, ше им вида нигде;
У градове крвопие ліудспва
Спрпаіусе ка' од' ма'чак' миши,
Но их и шам' напасш немимође
Доказаш' им колик' могу лафи
Раздражени, увређени л' спрашно;
Све их Срби брж' облеше свагди,
Іош поноса чувспвовали драгосп,
Преимућспво л' своіскога вишежспва
Те над' Турском охолоспи' глупом.

Народніи вожда избор.

Іако Венус из' піенице мора,
Трипониа плавоокас' іави,
Судбоправца л' паче ієспності грану
Зором ліубве и сунашцем воліе
Узвишеніе живошностіу над' сва
И времена, и вешчєства шаніа
К'о л' над' простор тако над' Епером;
Тад' о'рао слєпну на земліицу
Говієіца му окићєши жребієм
Ієдинствєнім мільїонів' ліудї,
Исплаканім вїєкова пієц'ма,
И кадиллом угодиа опшпа;
Савсе Олимп смертног' упрєпасни,
Ком' Небовлад моћи печат своє
Приписнуо та на чєло мушко,
И живош му прє роћєніа брои;
Сви г' уліубє кад' и к'о их опчє,
Радосп'ма га забавліаши спану
Свї мильна', даров' надшїєчїа',
Сви удобством поздравє га рока,
Приє л' борбє овїєнчє му главу;

И да г' у спикс Тепис замочила,
Текар би мус' хшела Поликсена . . .
Кроз' пліеноспцу правце к' віековіечіу.
Ал' пог' нишко посредспвиа божіа,
Сербу л' паче с'обшпене удаће
Непрозрео, кром ієдини Главаш,
Таіно злобам' надкрившиес' гоніче . . .
Пак на первом у орашцу саіму,
Сродну Сербспву без' узмака рек'о,
Израп' шћевшу наіглаваром нієга
Свем Народу желієвшем га здавна;
Забубніао колик' игда мог'о:
„Моје браћо! іа ниесам за пог'!
Іер лудовап' волим нег' мудричип',
Већ' ме ово послушаіше цигло,
Епо вама добрашима мога,
Црног' Борђа вам' извієспна свієма!
Вієруіше ми прецієнип'се немож',
Све нас проче он іє премашио . . .
Іа га први у свемуђу слушап',
А уздамсе и ви сви гошови!“
Благодаре опкровноме Сербу,
Пак пристану на совієп испога;
Нег' и Ђоко пу' дошавши с' ніиме

Простодушно и без' лицемірія,
Кроз' плач грозни с' нехопієнієм шврдим
Опказуієс' примит' верховенство:
„Коекуде, ни іа нисам, браћо!
За шог' посла, као ни за вожда,
Већ' тражише на шо в'рсниєга;
Ліушсам Срби, смлашићу спранпушца,
С' непослушна миєх садриєши,
Ниш'се игда с'ам покорит' оном,
Шшо заглушит' и Бореас' узда . . .
Акамоли Опоманства грожніи,
Докле сила непризнаде кривде,
И неузри своіє и слабиње,
Док неспушис' мнимост' искап' мира,
Међусобна л' нужног' приапелісшва
У локвице бездну смієшпаіуће.“
Но залуду свеколикос' презре,
И власн' мусе пуна даде одма;
По словима л' грлапог' Спаноіа,
И нієговог' родспвеника Вула,
У глас викну: „Ми' нипошшо другог'!
Кром' ког' рек'о благовієспишеліу,
Сам нехпєвши, шшо болієга знао,
Чак од' негда чудом миришућа.“

Тако испог' вождом намиене
Строга Борџа, но в'рлоспи лиубца,
Презнашнога и с' роџеніа сама,
А неклоли послѣдспвиам' жизни,
Шпо испину іошпе свиеп воли,
И попомспво мари знапи дику.
Тко л' би већ' сад' неслѣдово поме,
Ког' вишези признадоше наіпре
Чарапићи, и Јаковліевићи,
Заклев мусе шу пред' свіема наіпре
И у смрп га слушап наіпочније;
Залуд после Капић негодова,
Шпо жребие непануло на н'га,
Залуд' І... в поређасе ш' н'име,
Кочеперећ' упркивашисе
Ширихладом . . .
Све спраниш'се морали су сваки,
Ил' подложит' ненадвншна влади.

П о м а з а н і е в о ж д а .

Свєпи С'аво приспїєпи е хпєо
На шаї избор свог' попомспва славни,
Да свим' серцам іош привнуши духа
Укрепив их благоумїа шшипом,
Праунука л' да истог' освешпа
Озарєм предвозвїєспивши га,
И помазав миром правдолїубїа;
Ал' Наївишнїи неприми му молбу
Учаспвоват' . . .
Што из' волїє в'рлоспи е шећи,
С' шог' невидан присупспвоват' мог'о;
Но спарцу іє Проши буковикском
Танасиу Антониевићу
Предоспало замиенип' С'аву
Сербу свеца и просвєпшєліа . . .
Благословип' у Народу Ђорђа
Молебспвиєм опшпєдушїа чиста,
Да упуќа свог' Народа дїєла
Сва блажєним человїєколїубїєм,
Наїнужниим владалцима лїудспва;
Тїє дїєла свємсу свїєшу іавна,

На позоріу свагдашніему споіе,
Свіем надежда и ужишак правом,
Ал' ніим' іезгро чоечиа блажіа,
Божеспвеності ак' им Идеалом;
Славе л' храмсе похвалності ма сіаіе,
А пороци шроне попресуіу,
С' шог' Фаешон негда мимоспркне
Приплануши, за біелості одличип',
Да б' опепа извори пресахли,
И он спопліен у Еридан био;
Све к' надвишніем' узвраћаіус' ва́ли,
Ни пропуште узвесп' опміеності
Спруіа́ с'гласіем у духовног' спране,
Да уживліу мазде Фуриуса, (камил'ус)
И с'божаіус' піевкам Урание.

Соперник вожда.

Нижедушни, и слабоспни срцем,
Кратковидни, и шупочувспвени,
Спрасп'ма л' пеке бурноколеблівви,
Тим избранцем недоволиесе;
Самолубіа увредисе буіспво,
Подла гордост нос у спрану дигну,
А малешност лукавспвомсе надкри:
„Нека Борђа пред' слиепци свећом,
Ал' окаших... ми владамо воліом,
Пак зликовце док испреби лишніе,
Ласноћемо ми уклониш' ніега,
Цару опеш подложипи Раіу,
И умиріеш' своіу браћу с' враз'ма;
„А шо за што?...“ да іе гуле они
Као Кнези, удворице л' Турске!
Тек' ровеће іош по калу кішам';
Марніе ние опамешип' имсе
Пак и даліе невиде од' носа.
Ово ш' нам' іе савеш Тодосиа,
И доспачан да не дужно више,
К' чем' и пупност к'о и нужда шежи;
Правац вешчі, и живота шоче.

Акос' успре, ил' варадне игда
В'рло мало, и опучи брже,
У напредак продираш' морасе,
Прст В'ечисог' пуш распвара тиема.
Карађорђе своіски одпочео,
Завіеривсе а дужности важної,
Свуд' пролешаш' к'о Змаі-огніен-вуче,
Разхрабриваш' свичним' вишежспвима,
Распламћаваш' лиубав к' Завичаіу
И радліивост о причетку діела,
Разіасніав'о моћ' оппираш' враге
Слогом воліа', и сіединспвом мишиц';
Тко л' би Сербин успаш' сканіив'осе
Спридіеіспвоваш' Вавилона зидніи,
Своебрашску л' домоуздизаніу
Та живошу своме и опшпинску,
Тог' преспрого наказивао је
Каковомсе кад' сіешио казніу,
Док и к' ціеліи сопружилис' испоі,
Почиспившу окадили спрану
Од' нагрде мучишелспва шуђа,
А кликшаніем славе и усхиша;
Наком' года у Пеђане сроче
Доћи свіема поглавар'ма важним',

Да премисле што напредно радит',
Како л' опеш' Београда Турц'ма,
Зашто лисе кои да прифаша.
Међу то је многоболни кнеже
Већ' водену' . . . преболио био,
Или паче збацио пришворнош,
Нужним наш'о и с'ам биши шуна,
Бес' Народа руке одрешују . . .
Да успегне наглост Карађорђа,
Ил' да мозак бар обаје другим',
Прек пресекав жећ к' напредку Срода,
А појавијем у ципорспва себе.
У Субошу саспадесе спрасшну
С' поглавар'ма и војника' доспа,
Бе и Ђоко с' неколцином дош'о,
Ненад'осе шу прошивну чему;
Испо л' вече, спаршомсе чинећи,
Тодосие зовне Карађорђа
К' себ' у кућу шобож на вечеру,
Да га паче предосуди діел'ма,
Ил' оканес' од' тог' у напреда,
Ил' да г' с' власпи и с' очу л'юдспва
Какогоден смакне и укине,
Пак одпоче узгред' при вечери,

Прем за софром шек' ни двасу била:
„Гера Борђе, мої рођени брате
Тако радиш, дасе Народ плаче?
Додиаше на те жалбе мени!
Непропусти и наїманїег' кривца
И превише кога ненаказа,
Што невалїа ка'но и презреши;
Силом дижеш, кои радо неће,
Дозапираш пропивнике шоме,
А сам незнаш іош на шпоће изаћ'
Према орлам' а лиха'ка' вражда . . .
Тог' је конацъ редко срепан бив'о.“
Понаїпише опшвешта му Борђе:
„Дасе шрудим о чемусе ишше,
Поболїшанїе свим' живїенїа шражим,
Тко л' по мр'зи, онаї шек' ме с'рди;
Кад' је ишто на ме вазложено
При правусам и принудип' глупца,
Ил' уклонип' посве - нехопїевша,
Дас' хладноћа к' Народскомe благу
Неразспире и у живе уде;
А усердностї Небо благославїа,
Живоп' нам' је освеште шота.
Гавносамсе іа признао свїема,

Да к' свакоме биш' немогу згодан,
Покле шегли свак на своју спрану,
Пак немогу ни ја другачие,
За несрешност менеб' осуждали;
А врлиес' ја подлажем суду,
И свиести, чуварици душе,
Ш' чег' свіетина нек'се дигне на ме
Спокоіан би ніен поражаі чек'о;
Пак да ђешто и прогрешим у чем',
Ангелска је безпорочност іедва,
Камо л' ши га кои би нам' болие,
Ја би с'ам га рад у свему слуш'о,
Тек' послови да нам нехрамаіу;
Іер' за общче када мислиш' узмем,
За чоекал', право, достоинство,
Повіеруі ми себе заборавим,
Свака жершва маніа м'ісе чини,
Колик' вишес' у чоештво шири,
То ли злошвор да мис' шога іавне,
Кад' ни себи ја опросиш' нећу;
Ил'ју кован', ил'се немрчиши,
Ил' наopak прекренуши пакла! . . .
Паншеромсе Срб ушвориш' мора
Кад' медіеди пакосте му врази.

Плач радости, нег' жалости волим,
Да би спало поштогодму - драго!
Тко ли влажност неопажа капце,
И пучине сланости понїо неби.“
Чак опеша предузме га Кнеже:
„Видиш браїко пог' началства худног'
Брига сѣд'а колика је грдна,
Замислише шес' дозвоати немош,
Гедеш, пиеш, ал' се измождаваш',
Нип' си воліан спаши одахнуши;
Тежег' спаніа у живошу неіма!
Іа шис' чудим како сносиш шруде,
Гди омркнеш неосвићеш онди,
Смрт за врапом носиш осим срочне,
У поноћи к'о у подне ходаш,
И піешице као на крилима;
Спрт Дунава загаћуіеш речіу,
А грудима принуждаваш горе
Негдашніега разпопиши леда;
Бог те знао, с'рце л' пражиш земліе,
Или морски чак избраіаш песак . . . ?
Већ' ми кажи је л' ти додиала
Безодморност и намучніа силна,
За какву ли ти шо користі радиш?

Тко л' ше у том руководи ђоја,
Те све мнимо напредујеш свуда? . . .“
„У свему је и шаинство моје,
А діеіспвамсе руководиау іавліа,
Нупри іезик послушност разбира,
И дичностіу раздрагани може,
Докленгод мус' діелаш' повлађује;
Себезнан му за све узнаграда! . . .
Вишећу ти, ше баш до краја све
С' упра казан', и разіаснип' пишніу,
Тек' ми само напоменуш' хпіени,
Пак іа гошов! . . . (издриеш' ти срце
Кад' је шакó, нека ти га ние!)
А садéна одпочиваш' идем,
Уморансам ландаіући вучки —
Ті л' ме раіо чекаі опеш' овде
Васкрсоваш' . . . па што коме бог да.“
Ошта Кнеже іошсе омїлаши,
И довиаш' лаву измаћ' брава,
Несіећавсе да с' вишезом шале,
Діешске л' игре нигда незбиаш' је,
Обида му брж' іароспіу сіевне,
Пак ил' гука или чворновака —.

Испреб соперника.

Склонис' Боко у самопу чеште,
Изван свега мложеспвећа друштва,
Разагледо' по Небесам дивност,
Чиш'о сву ноћ из' чудеса' чуда,
Ни чем' краја, као ни почетка,
И мршвило шекар васкрсеніе,
Кад' и цвешак непоміеспан живи;
Гасногласіе нигда непреспашіе,
Како шварца славопое виси
Уз' обвипке свебезброіне ліеспве,
Од бездушна чак до безплошнога;
Кад' и роса наспорава звездам
И сіаіаніе и значеніе вишніе,
Те да чоек узалуд' іе овђе!
У живопу на празднику Творца,
И у храму свога свешпенич'спва! . . . ?
Незна кад' іе небивао нишко
И одзнаіе да небиват' віечно! . . .
К' себис' врапив пак у перси піеспне,
Разспашрао ђесе поміеспшило
То' ніегово . . . чему і' свіесп мали,

Луч свешога у гноіазно́ замк'о
Зар' осинув да дивниє сіаіє,
И увієри да свуд' свагда ієспе;
Тек' уздахну а од' свега с'рца:
„Мог' іа опче, буди швоіа воліа!
Благоволеі швог' слушап' ми гласа,
Савћу простор облешієп' без' крила',
И океан сухопієшан проћи,
Вієчну л' бездан испуніаши пієсмам!“
Пак на рукус' ослонио малко,
Док шреіуо, сан га пробудио:
„Чешверица и у накрсп' духов'
Громко зучним' свишніє шрубама
Разглашуіу, самршниц'ма вієспи,
Да и сами Демогоргон чуіє:
Еш' ово іє вазліублієни Неба,
Помієспиа г' удоспоіше сходна,
Одарен іє надоліаваніма!
У шо згледа и самога себе
Спушшаіућас' из' свієша вишніа
У окипу виспрєнима сможну,
Правце пред' свої уплакані Народ,
Кои мач му припаше спаринспва,
И поздрави г' радо и усрдно:

„Добродош'о давножеліни нама!!“
Сви о іедном и споспручно викну,
А он пи их, „кам' Егид? . . .“ упиша;
Обшци глас му: „обвешшао!“ каже.
„Но да знаше, што мудраго спало,
Поновићу г', и додаши вама,
И вашему роду и попомспву,
Кад' у свему . . . іошспе Серби нешто! . . .“
Пренуосе, и већ' зора плави,
Размислисе, ал' испуниен духа
Гавно видна из'над обичности,
Свесрдносе пак поручи вишніем',
И одхишіе куд' га честности виче:
„Христос васкрс! . . .“ назвао іе Кнезу,
И спремесе на молитву поћи
К' записноме шог' сеоца г'рму;
По уредби богослужениа
Славу Богу и срдечности чисту
Кад' опдаду на ноћишпес' врапе,
И обично доручковаш' сїедну
Нїи два скупа ка'но и синоћке,
Пак шліивчицом пек'шпосе понуде,
И Тисовка . . . круг обреди іеднош,
Заподрео исти опешена:

„Приeko љу ш' ја већ' рећи Ђорђе!
Ние за те Началствена влада;
Тврдоумси, ниш' икога слушаш,
Већ' о својој свашто радиш глави,
Варас' Народ, и шпешисе само,
Безчоечно побом принуждани,
Залуд' тебе изабр'о је лани,
Ја што знадем за нега је болие,
Смириш' мусе, ниш' се јежиш' више,
Но живіети к'о што су нам' опци! . . .“
Бог зна шта је давно било негда,
Ал' с' данашнім' узможносе слаж'мо.“
Заниеми Карађорђе бодри,
И већ' нокте спаде гризти свое,
Попромисли куд' крај чега к' чему . . .
Пак науми сад доспојности своју
Доказати, віерности зашпићети,
Кад' му Народ и Главари важни
Нишп' невелие, а сви збрајни пуна;
Били Вишез ма лагахне ноге,
Сподби шару у десницу руку,
И уз гред му шиогласно рекне;
„Ходи Кнего, дасе поделимо
На очима браће и свиеша,

Нек' сви виде, што је ког' нас участ!
Ја и ни'сам господовап' свик'о,
А и живош' знадем проміениши.“
То изуспи, пак изиђе надво
Чекаш' іедрості преклоненіа судбе;
Кнеза жацну, али друга ние,
Зграби пушку те пред' кућу мрзко,
Свак удивіес', ал' нишошто смеспи,
Знашних меідан брезпослица ние.
Јошсе Борђе к' Народу окрену:
„Геспе л' мене ви' обрали браћо?
Јав'ше м' вашу недоволіності мноме,
Ниш'сам, ниш'ћу намепап'се силом,
Ал' биш' нећу ни вођеним за нос;
Шта л' од' мене Кнез евови пражи,
Тек' пиукаш' нешто навикавши,
И жвакаши шуђим' зуб'ма шуђост'?“
Іедва реко нерек'о л' іе істо,
А Кнез ончас за дораша свога,
Па цак огніем, и разапне пушком;
Но за грмић ухиприо Борђе,
И већ' зрно по сред дрвешцета
Тресну клешо, ал' непронза скрози;
Тад' и Боко: „Негађасе тако,

Већ' овако, Кнеже Тодосие!“
Пак прискочи к' ніему и дорапу,
Ак' и подгор спреліаш' му іе било,
Хеле оздо, озго л' око коніа,
Узврдасе властопашпац проми,
Докле іедноч надхипри га оваі,
Испод коніа г' посред' пупка жарну,
И Кнего ш' нам ончас о пле спрвом.
Боко своіу спа напуни пушку,
Скрушиосе крупо и с'жаліиво . . .
А Кнез, видіев смрт за раном грдном,
Скоро зовне близдешеіе Сербе,
Докле г' нагла іош нераспавила
Са свиеспіу и живоша силам':
„Ам'те браћо, да вам нешто кажем!
Видите ли шога Црног - Ђорђа,
Он мен' данас на меідану доби,
Ал' поселе вї сви ніега знаіше!
Слушаіше га сви іединодушно,
Док' іе он вам другога непраж'ше!
Вам' іе у ніем срећа ил' несрећа,
И прикладіе нечег' особиша!
Чудноваш' іе, и бог му помаже,
Сам он може, што немогу млоги.

Сад зовнише м' и ніег' испог' амо.“
Дође Борђе и плачући пита:
„Гера Кнеже, да од' бога нађеш,
Сажима ме, ше угазих у грех?
Та знаоси да мен' валіа мало!
Су шим маніе шпо ше избіегавах,
И скланіахсе, да шо прође инак',
А не 'вако, к'о шпо неби рада.“
„Ходи Сербе дасе целуіемо!
Немоі мислит' да шпо жалим на ше!
Іунашшво нас вако награждава,
То циену повишава мужа,
Тек' даі боже за опшшину боліе
С' шим да буде, іа умирем радо!
Прости Сербу, шпо іе било, прошло,
Одсад' р'ади шпа и како знадеш,
Ал' ми діецу бога ради пази,
Сиропна су шпо безглавна само;
А іа одох кудће' и сви живи,
Прие, после, свакакоћес' амо.“
Опроспесе, па подигну Кнеза,
Понесу' га у Орашац дома,
Ал' издахну іош у пушу жаліни —.
Борђе л' нагне уза страну брду:

„Ткоће, викне, нека за мною иде!
Па што мора, то ће бити опет’,
Ткоће мира несвршивши посла,
Гробће прие, віеруіше ми, наћи!
Спокоіштво је скупо у свиету,
У іедном је задоволішву срца,
И у воліе тек’ безазлености.“
Оде вишез с’ неколика друга,
А оспалим’ дома рече поћи,
Пак биш’ спремним’ кад’ их зовне куда.
Діеіашелности Карађорђа в’рсна,
И збиліосшно Срба’лі’ рапованіе
Одсад’ полеті свої надмашно дигне.

Поспієси узеш' Београд.

Тверд намишліаі мучносп'ма одоли,
Чврста л' браћа жизані презреш' воле,
Нег' све грóзá преспрашаваш' іоісе.
Меда, масла, млека и скорупа,
Вкусног' сирца, и іаніаца млади,
Различша, и најболіег' свега,
Шшо гркліана ублажава жудніа,
И прислуге безновчане разне,
К'о скверницма . . . женска и мушкиніа . . .
И очаікам' . . . дендрчїна' нѣмих . . .
Када біеше украћено посве,
Тако знадну да іе прешіерано
Преко сваке міере и разлога,
И нада се да пліуаши спали,
Пак сліедуіе на образ им пасши;
Нос покуніе и замислес' глухци,
Шша им чиниш', како л' гасиш' вапру,
На піемену свезаніе руку
Самим собом наложеноу себи! . . .

Брез' успіха предупреди країніе,
Свим' Дахиам' уми запушлієні,
Владикесе већ' нецієни свешосп . . .
Усилиє л' успокоит' спадо,
Ако би га . . . и опеша вуци,
Од' нієг' доспа и зиеваш' уж' ній —.
Благосп Фоче лажна и безмієсна,
Сієдина му прозіабава злоспи,
К' пом' и спр'єле собсшвєне их іазве:
Дєли-Ахмєш Агаларе знашні
Удавлієног' Хачжи-Муспаі-Паше,
Ка' Голи-Син іуначина нека,
Іош са млогим' благодушним' шурц'ма,
Шпо их Іово Рашковићу знаде . . .
С' коима іє сношєниа им'о
И плановє у Сшамболу саму
Подавали Цару и Дивану,
Раіє спр'ану да подержаш' нужно,
За испрєбит' мєсождєре грозне
Іаніичаре Царсшвом уздрмавшє
Радє прогнаш' Низам-Хєчжєдишсшво,
Окривлієнє л' пуспошносшїу обшпом.
Него мрєжє Хасан-бєг им сплєшє
Разговор'ма са господ'ом Боснє,

У коіенос' уздаше Дахие
Доћ' им с' воіскам', и беде их спасши
Невиђене, ша каурска гніева,
Тобож' криво узіарена на се;
Овако іе добри бесієдио:
„Из' Сшамбола, и од' спола Царска
Іасам дош'о руководит' діела
Сиропиніе према узбієснившим'!
Недрзните прошивуспаш' воліи
Свог' Довлеша, Раіе' л' опмашпеніу;
Она право савршеіо има,
Цар іоі сами одобрава іспо,
Одпаднике Турспва честипоспи
Да накаже, и ушаре посве;
Шша л' су Турци без' даваніа Раіе' . . .
Тек' прбуси а без' нужна корма!
Владаш' нам' іе, ал' несвірієпспвошат',
Снабдієшат' се, ал' необдирући,
И пієшат' нам' ал' не у сред плача;
Шшо свраблівцам' све валіаіу нокши . . .
Среће л' ішат', но сієм' свієспи биши,
Шшо и сласіно а опровно ієло,
Ил' маіспорскá безмождана глава.“
Речжеп-Агу равно савієшуіє

Угождаваш, и подпираш' Раіу,
Ако жели себ' и сприцу добра;
И на испои да оспану чесши,
Собшпникомсе неогласив злие,
Недић' на се іарост величешва.
Те Дахиам' у шіеснопи збиліскоі
Из' дан у дан све шогрђе вієспи,
Одпадак им надеждника свие,
И назадак свуда с'учаспнік'а,
И Мусаге и Новліанин' Беге,
Шпо и Шабаци одуспап' морали,
И самошни у Београд слієгли
Чамип' другди, оли умирапи,
Ол' измаћи!... шпо и учинише,
Кроза Земун, ше у Босну мрачну — .
Све л' Дахие већ' неімале камо,
Нег' іош кушап' удрип' изненада,
А шам' ђоіа дасе проси мира,
Те да шако свог' душмана смешу;
Успієп' смієрав све премаме Српске
Поглаваре, и наіпервог' сама,
Прем неплаха него чуваћива;
Понизипи узбеченості смисле
Омилієну, и жалієну млого,

Предлаганиєм упишати буну,
Обиженія дасе забораве,
И поданик да им опет' служи,
А ониће' већ' поступаш' боліе;
У Земуну Неупрала мієспу
Саспанесе Сербов' и Турака,
Небил' ишпо доконали шакво,
А пред' лицем Женеі-Генерала,
Размієравша мнієниа обоих.
Претворип'се и пришаіаш' мучно,
Нег'се Турци пак' чрезмієрієм надму,
Тонагоре и шек' само-своіе;
Поспушшеност' држећи слабоспіу,
И покором обруканіє маніє,
У присушспву л' обрешшис' каура
Поспидесе угађашп с' Власим',
Већ' их почну судип' као робе,
Кривећи их ненагненієм шіа',
И опшшупом од' дужности шакве —
Ал' им Кашић' одповидіє згодно
Разбив шамо, и амо доспівши,
Сву надежду осуієти мира,
И шпо више ніиног' власпвованія,
А пред' лицем Народнієга вожда,

И господом посредниц'ма Беча:
„Од' виек' іе місяца миена,
Напуніасе, паксе и ушпрбліа,
Нип' іе игда іеднолик оспао;
Пак ви били, проміенилис' прошли,
Свогасмосе мї сієпили добра,
Ил' вас, ил' нас одселе іе небип',
Сеоце іе ад' свашова' іаче;
К' пом' и Цар іе Кашил-Ферман посл'о
Мухасидом на васкесе носи,
Пак што знаше, и како вам' драго!
Испод Неба свуд' за васке шупліе,
Ал'где приспаш' к' брегу спасенія?
Међу шием ви у граду сіед'ше,
Да б' сшиеніе місяца хліба іели,
Мї умемо и окол' дреждаши,
Прежаш' васке, и свакога вашег',
А ви држшес' што икада чвршће,
Све л' одум'ше нас іош имаш' раіом,
Далек' маніе вї Дахиам' оспаш'! . . .
Упалиште какос' преузнесли,
Нип' зликовцам' игдес' місяца даіе,
Зараніе у Дунаво скач'ше,
Кад' вам' ние безчиншвоваш' више,

Исправліеніу л' невіеруіес' вашим',
А и плашиш' вриеме іе заіме,
Даб' недраго и опужно било;
Осуђуіес' шко іе несмапрао
Краі и конац поступцима гнусним',
Іер бис' паніма прие увнушило,
Него вам' да посли неваліаше! . . .
Какоб' креч'о Кучук-Али губа,
Да пепела іа намешнем шорбу
Ніему о враш, у ніу заврев главу,
К'о уради он Сербу іедноме
Преко приспа и горіе дієла',
Шшо уснио налаг'о л' му нешко,
Ол' га хишчни шиме сам попвори,
Сиромашак шаі да има новце
Неброене и ніему их неда,
К'о Турчину своме господару;
А он мрса іедва кад' окуш'о,
И свуд' часпност неприкосновеіа,
Сіем країіоспи, а за свепост . . . опшшу,
А не кесе дас' Тиран'ма пуне
Рад' размеша брезпосліца' сваки.
Шта л' іе ваших и горіе зала! . . . ?
Вієци пам'ше, а спомену шеже';

Ка богусу чак' допрле сузе,
Крви многе паре и провори,
И јауци свуда мученика,
Каконосте предсрешали наше
Опште, сприце, и самцаше наске,
Нип' га има ко уцвеліен ние;
С' себ' нарич'ше, и віечносе каіше,
Што иміевше чувап' неуміесте!
Рок приспио разузнаваше,
Дас' природа обнаружи чавке
Дивном раіском предіенуше пшицом.
Кои ліуди себе заборава,
Тко да шаке пошпедипи мари?!
Хаіше у град неспрудипес' више,
Већ' спремаішес' к' последніему дану,
Ово вам' іе опвеш Карађорђа,
Света Српспва желіа и уздаріе,
Шпоспе вражки спіешніиваш' нас знали!
Господине л' Царев Бенерале!
Шпасе боліе може ніима рећи?
Мира жудећ' на условіе звали
Наске овде, и пред' лице ваше,
А шамо нам' опремили воіску,
Да безглавне разбиу нам' наше;

Но пворѣніа опкрита је кніга,
Віешш од' врагас' пакоспима нада,
Хишленоспіу или опчаіанспвом,
Нип' гас' бои, нег'се само пази,
И срешне га на спазици свакоі;
Србин овде, Србин у врачару,
Свиесплимсе свуд' образом дичи!"

Призив Гушанца.

Шта чиниш' іе Дахиама овда,
Кад' у пречац опказуіе Раха
Служиши их, и над' собом трпіеш' . . .
Какол' бисе шо преіадит' могло,
Што живіеніа и х'рзасе шиче, (чест)
А оружіа и новаца доспа?!
Дерзско смисле, и свећаіу холо
Сабраш' воіске, него само жешће,
Србе врашиш' у природу скоша,
А младежи спрах задаши шурски,
Да већ' очи неопклопи нигда,
Камол' ніухне у сживліеніе носом,
Одупревсе на руніаве груди.
Кучук-Али препоруче поћи,
С' пешест спопин' поуздаіих свої,
К' Гагодини, па писаши опле
Ошпаднику Цара и чоешшва,
Гушанчини и ніегову дружшву,
Богорадећ' умолиш' их доћи,
Дас' умаме шек у шкрипац испи,
Пак у диел што западне коме,

Пуна шорба, ил' му рака спрву.
Оваіс' узгред Крагоевцу сврати,
Ту показат' да поп'ро Сербе,
Што ћурчину некакову наш'о
Издрпају, и Борђевои назво,
А крвава, што је погинуо
У ніоі испи, ниши е и сумніе,
Кад' и глава у Београд му је
Већ' одслаја, и на шиліку давно.
Тако лаг'о, а све горих збир'о,
С' к'има промче и до Параћина,
А да оне пре умаи амо;
Обећава' колико им драго,
Сав Пашалук н'им' у руке даши,
Кад' покоре и да уживліу га,
К'о собспвеіоси и преовладіе;
К' пом' ић' пліачкаш', куда знаду, могу',
Убіежиштем већ'се неспаравши
Кад' Дахіе што им родніа прва.
Гушанц - Али іедва дочекао,
И радио да би тамо продр'о;
Са радосћу подигао друж'сшво,
Три хиліаде сама напасшника,
Те са испим Јолдашом Алиом;

Хараш' надос' раболіепна ліудспва,
Ка'но што је по Уруменлии,
Ал' уравниш' горе и долове,
И дубраве окрчипи спс'ће,
Вишас' хође нег' нїихова снага,
Шта л' су прам том' пуноглавци худни? . . .
Нег' и Срби обрешусе шуде,
Карађорђе и Јаковліевићу,
И остале главе и јунаци;
Предсрешну' их све у Јагодини,
Пак јуришом нападну их одма
Са свї спранá сложно и слободно,
И већ' шу им шћаше кускун пући,
Да М . . . не гніили непопузну
Са свог' місца, шесе испуспише
Из' шакове како нигда клопке,
И продреше пушем Београду,
Прем нашако још до шам' им неби;
Јер' на друму и засіедам' віерним',
Под' Ліешпан'ма мост завалив кладам',
Чарапићу куніао је ошпро;
Гошово их преполови клеше,
Нешто л' пуспи кад' умакли смрши,
Што л' грудима уклонили кладе,

Док' их двієста... одсвуда спреліало.
Некис' іадни у Београд свале,
И то на зло своіе и опште им;
Спрах нападе на грађане іачи
Од свакога надиманіа празна,
Кад' те' виде' грдне изранієне,
Гологлаве, и без' опанака,
Друге піеше у шалварам смешним' ...
Без' оружіа, и сеісан'а млоги,
И да згибше моралису сжећи,
У сиен'ма, да Срб неузнаде
Колик' их іе шу' оспало мрпви,
Та и у град іедва их примише
А са злоспи, и с' малог' им числа;
Пак ерлиам даб'се незгрозило
Када индаш угледаше шакви,
Коіно сада сам помоћи треба? ...

Тура́к у Београду сшаніе.

Све на спрану, изчезава шала!
Гра́д допунис' ал' у причу Турцим';
Свим оскудни, и суђени свієспіу,
Шшасу били, шшпал'но имађаху,
До шшпал' глупо доведоше себе,
Да при новцу ше кумиру своме,
И од' глади скапаш' препанусе;
Смисле брже силам' с'іуженима,
Док' им іошше свог' праіаше хліеба,
Свуд' ударап', сваки дансе биши,
Па куд' приє опрокину Србе;
И ша залуд' сва напрега ніима,
Серб несамо шшо их узбиаше,
Да мораіу кудгод' пошли назад',
Ту чаіаши врага спасаіуђа,
Препороц'ма ком'су и служили,
Но с'обшпеніа свакада им нужна
Пресіече Савом и Дунавом,
С' град'ма Шабцом и са Смедеревом,
Шшо им шугом дозарази с'рца.
Три недіеліє надирали шако

И гинући, и ранивајућ'се,
Ал' све облеш сносек' без' примієша,
Докле гл'ад их оклопила збиліска,
А Ниємци по Тракшата сили
Тек' им Паши и Тевабии му (свипіа)
Дневнонужног' спаше дават' хлієба,
И на мієру, и по главам' само,
Пак іош и по за прескупе новце,
Ев' ал' сада црніє од' углієвіа!
Ну Дахиам' преко свега муке,
И клонила, и чак опчаіаніа;
Вієшат' имсе к'о без' лієшнік' миш'ма,
Ил' зєцовски попип'се у воду? . . .
Не! зли горшим' у неволіи спаіу,
К'о скорпіє . . . у смртн пєцну . . .? себе!
Та и ови презрєніци гнусни,
Са Гушанцем себи равним другом,
Свиећаіу ше ухапсе Пашиу,
Што им силом ненабавліа хлієба
Из' Ніємачке, и каурске стране,
Што л' неигр'а како мусє свіра.
Туна од' нїи шпа іє и колик' іє
Таі пріио Ага - Паша бог зна . . .
Ал' све мало по лієка глади

И нуждама неизброєніемъ.
Одпадници и до пог'се снизе,
Слаш' и молиш' и наівећег' врага
Свог', Сулшана, Мусломанешвом сродна,
„Да им кривде признав опростесе? . . .“
Не! . . . већ' ніему да опадну Раїу,
Узбунившус' казав без' повода,
Запирућу л' сіем разлога Турке,
Наіболіе му синке и випезе;
Шабца града гошов и узела,
Смедеревос' већ' колеба паспи,
Сам Београд у бідству іе країніу
Схориписе и Динсуз'ма 'здаши;
Него да им пог' Сулеіман - Агу,
Србам' віешпа и спранама ніиним',
А од' свиу изабраћа радо
И Ерліа', и самога Паше,
(Ком'но спарост управіати смеша,)
Сажаліевши своіу дієцу знашну
Да смилуіес' саслушаш' га хшіедне,
Предупредно л' да га Мухасилом
Благоволи учиниши своим,
Па пог' послаш' амо да раскр'чи,
Шпо за нужно и спрампушно нађе;

Он мож' згніавиш', или попребиши
Саме порше попкопаче іавне.
К' пом' испоме и новаца даду
Колик' хшео, и без' броіа близо,
Тек' да шамо по желіам' им сврши,
Да б' шé и све по капиам' разд'о . . .
И шребов'о іош шоліко друго.
Дигнес' оваі ал' Ніемачком шпаном . . .
Те у Сшамбол шшо скоріе мог'о,
А зликовци нек'се боре с' мукам',
И біедспвиам' из' дан у дан већим'.
С' каким пашпацц намієренієм шамо,
И усєрдієм себи-волієніа
Таі наспо'о, шако и ошнч'о
У вєзире Мухур-Сахибіє,
А Цареве самє десне руке;
Но Судбовлад захошієо Вишніи
Дахиама час послєдни спєршп',
И невіносп собом зашпићєши,
Лицє л' славе пакобновшп' правдом.

Равнодушіе Турсшва.

„Турсшво!?! . . . Турчин? . . . Што ліубимац Бога?
Да поспрада и подврнес' ласно? . . .
Слабашно је сво прошивно ліудсшво
Према ніему подигнути руку!
Бе л' је мудросш изван Алкорана?
Од' Хак-Дина л' коіа віера боліа,
Коіа л' Смирним' добра чини више? . . .“
Пак је Диван хладнокрвно смашр'о
Све долаге Пуномоћна шога,
Нипсе већим' происшесшвам' опле
Надаш' шћедне, већ' истину тражи,
Бе і' правица, с' коіе л' спране кривда,
Чи л' холосш повод злбом дала;
Благодушіе л' Селима Сулшана,
Справедліиво Царскоумна мужа,
Предразсуди благоразуміем
Наіпре писаш' Босанском' Везиру,
Дасе спушти к' Београду саму
Све разгледаш' шшасе чини шуда,
Тко л' је зашшос' на оружіе диг'о,
Какве л' міере прошив чега згодне,

Пак да віерно свака му обіави;
К' шом' кривица на Раи ли буде,
Ферман му іе воіском наступієши,
Казниш' главне, упишаши проче,
А заспранше пригніавієши силом;
Но и Турком паі да сабліом суди,
Акоб' кои шог' узроком били.
Бећир-Паша с' неколик' хиліадка
Озго пош'о, и на Дрину сліег'о,
Ал' га Серби лієше предусрешу
Изабрани од' Народа Кнези,
Раскажу му своіа принужденіа;
Непочинспвам' разгнієве га злиє,
Тер им опкри сам Цареву воліу,
А ові' мус' іош поклоне ниже,
Дасє спусти, по ніювим' реч'ма,
На чест вожда и Народа свега,
К' Београду, и да збори с' Турц'ма
У врач'ару, а на очи Српске,
Пакће видієш', и увієриш' себе
Спвар каква іе, и да л' добру слуши;
Раіа раіом и пређе іе била,
Ал' и Турци с' више снисхожденіа
Чоечніє владалису ніоме,

Пак без' б'уна' обои живіели.
Тад' Кнезови на шо Пашу склона
Низ' Посавіе с' две хиліаде дигну
С' шоповима и округом пуним',
Допрашив га предспавили вожду,
У врачуру изнад' Топчидера,
Гавили му порученіе шога,
И вожде му поіаснио свое:
„Ми' Дахие и крвнике ліудске
Успалисмо себ' скинуши с' врапа,
Што ни бога, ниш' имаіу душе,
Ниш' обзирус' десно ни лиево,
Самим'себи слепо угаћаіу,
А изван ніи све да вода носи;
Извієспно іе дас' узаіам живи,
И пи' Пашо ақос' Цару вієрни,
Тоћеш разип' прошив чег'смо и ми,
А и воліа п' у ніихово коло,
Међ' коима знаі чека ше грубост.“
Он шо презрев пропустип'се зах'ше
У град сами к' испим опачниц'ма,
Са надеждом важност' имаш' равну,
Што у Срба'лі', ал'се преварио,
Те за мрву неспаде га жизни,

Но по Србе то іош боліе буде.
Везир оваі улієгавши здвора,
Предизвієшпен о наіважніем' их,
Са Гушанцем шуроваши начне,
Даб' Дахие зашпишшавап' пресш'о,
Пак' од' Раіе шпо им посліедуіе,
А сам нієга дас' прифати Царска;
Іош он себи за шруд одпадашніи
Нек' поіави шпо имаши жели.
Ташшцу бивши за новцима спало
Као свуде, пак' и овди, шада,
Прем безумну подпоромсу слабом,
Обећа му с'пуша их уклонит' . . . .
С' шим да воісци аілук мусе плаши,
Одсецавши чешириста кеса',
Приспануо Бећир - Паша на шо,
И Серби му све обрекну даши,
Ал' да воліу он подмири Цара,
Дав Дахие ніим' у руке живе,
Ил' их смлаши кад' ние инако,
За коіе мож' и чєспишим биши,
Препоруком шог' везира важном.
Од' мудросши до лукавства ніирна
Даліе нам' іе нег' од' земліє к' Небу;

Та и Гушанц обичнием бивши
Ошважником и лешпецем само,
Сміер'о живо превараши сваке,
Своіе ради, и своіе ползе.
Сам што рек'о удволичи, слага
Поспупиши с' Дахиама 'нако,
Већ' себ' сходно, и пошайно ш'німа
Уговори, да их пушти поћи
Са свим благом а да воіску зберу
Тамо негди... те све Крчжалие,
Да ударе на Србиу нагло,
Освешесе и повраше како
На пређашніу знашност и владаніе,
Пак да ш' ніиме сав ужишак діеле.
Овис' радо и лакомо реше,
Тек' да живот спасу опалена,
А већ' знасе мировали неби
Свевозможно у помоћ му доћи,
Ка'во доспіе и Сулеіман-Аго,
Пропушпени преко воліе Сербске
Бећир-Пашом у Београд сами,
С' две хиліаде и ферманом Цара . . .
„На Пашалук? . . .“ Не, већ' спасши свое,
На завіеріу како прие рекли,

И с' Пашинством распао' се неби,
Крчжалинство кад' би неволиео.
Ал' већ' Гушанц план скроивши други
Започео подозревати га,
Или паче лицеміерити му,
Неказав му што с' Дахиам' скнади,
Све л' нешћедну и оба изаћи,
Но у град' се наприпају скупа —.
Сада Гушанц по воленіу своме
Ухиприо Дахие испуспит'
Низ' Дунаво, прав' у Адакале,
Одаклено пуш им свуд' опворен;
А овамо и у исто време
Самсовине напустио свое
Конаке им похараши ђоја,
Да из' пог' му прам' онима мрзост,
И неучаст... осведочис' већ' ма,
Тиме л' боліе да умишліаі скрие;
Нек' међу шим и амо му гладко.
Тад' Гушанац ипак новце иште,
А Срби га до у Врачар маме,
Там' да с' вождом познас' и намири —
Док присіепис', ил' му каза нешко,
Да неиде, погинуће віерно;

Непошао, ал' везира за враш
Са свом воіском у доніем' га граду
Започио, и пребово новце
Обеѣане нїме и Србима,
Те наіпосле морадну му даши
За искипиш' Царева веѣила,
Каіавшасе шпо неслуш'о Србе,
Неиѣ' у град! . . .

Веѣ' гладов'о седам недіелі' дана,
И покоп'о половицу своих.
Како л' к' овим' Беѣир-Паша уш'о,
Веѣ' видио и одпис'о Цару,
Да шу Раіа нишпа крива ние,
Нип' шпо хоѣе до зулуме диѣи,
И Дахие свесу замушїле,
К'о и Гушанц шпо іе наіопаснї,
Непобив их ка' іе обрекао;
Док му на шо други ферман брже
У Београд спїгне, и наѣе га:
„Какогод мош да упишаш Раіу,
Дахїе іої даї у руке живе,
Све зашарї шїе напрснїке,
Нек' фукара шпо ужива блажїа,
Од' предака нам' аманет та' іе!

А знаш' чуваш' друг' іє прибавліаніа.“
Срећом Серпском и шог' Паше врла,
У слободу већ' бив посшавліенá,
Речжеп - Ага десиосе шуде,
Кога сприц' іє Ибрахиме знаш'ни
Адакалом и Кладовом влад'о,
К'о Намієстник Сулшанина краіа;
Зовне г' Беѣир, пришпици му оч'ма:
„Пиш'де и ши' своме сприцу кніигу,
По мом' писму с' испим' Дахиама
Да посшупи нешалећ'се главом,
Ниш' икуде да их пусши даліє,
Док моі чоек одређени на шо
К' нієм' неспигне са фермана силом,
Ког' наі! чишаі, ако ши е драго!
А ши мећ' шо залогомси мени.“
Тад' Миленка с' неколика Срба,
Буіруншиу крепчаишу дав му,
Брже - боліє за Дахиам клешим
Пошліє віерна с' успменосшіу равном,
Ончас побип', и к' нієм' донеш' главе,
Да их Народ, и све хаіше виде,
Нек' узнаду шша опаке чека
Рушителіє опишиа обшпа;

Тим' узд'осе преприечип' к' миру,
И довлешу послужити важно.
У Адакал шек' Миленко бахну,
Ал' Дахие самес' усшавиле;
К' нѣим' припушпен Коменданпом града,
Помлаши их перво вече с'амо,
Пак у шорбе нѣшковске пасіаче . . .
Те на врачар к' вожду и везиру;
Кад' их сваки Крчжалиа видіе,
У Цариград опреме им міехе;
Тад' и Беѣир мило и весело
Смисли напрат у поносну Босну,
К'ано ш' свршив самог' Цара воліу,
А да Гушанц шу намиру сїеди,
И да Народ с' прежнім Пашом живи
У спокоішву, к'о іе и пражио;
И ш'о добро, дасе непоквари
А грубоспїу и пакосп'ма Турским'.
Тек' шшо спремис', и Ферман му други
У Селаник на нов максуп иѣи;
Ал' Гушанац сад' испекар себи,
Шшо і' у нокп'ма куда тошовіе . . .
Да нїег' Беѣир на Пашалук спави
Београда, и Србие спране,

За услуге шенемало важне,
Што Дахие Ђоја исписнуо,
Да полакше побилусе Сербим';
Непушта га никако из' града,
Док награде неувиди за шо.
Текар везир у чудусе нађе,
Шта л' сад' чиниш' мозгат' му је с' нова,
Надопаким конацсе несмапра;
Ту и Ферман и звание нишпа,
Да му небі вјеште хипленосши,
Што м' уради опле испустиш' се:
„Од' Срба́ліа країніе огорченіх
Теби аілук шко извади ови?! . . .
Геда л' испи шеб' нежели добра,
Срам ли га је очирачип' іедног'
А вишеза свуда чувенога?
Гошше мало ші́ Београд чуваі,
И добавліаі приапеліспво Раіе,
Да те она шу кабули Пашом,
А іа писах већ' у Спамбол за те,
Да оспаіеш уз' овдашніег' Пашу,
По наредби моіоі непреміеіоі;
Писах, и сáм да на максуп ідем,
Покле налог сретно докончао,

Зле испребив проче упишао,
И Раја је удовлешворења;
Сад' бива ли дас' у лажи фашам?
А у кога?... У самога Цара!
Опашип' те ја на віерно хоћу
Брез' све бриге, и ушпрба швога,
Ак' урадиш, к'о сам одписао;
Преко тога несрешнасмо оба,
Размислисе, и обери боліе,
Прођ'се гадна довек' хаішалука,
С' кочи'асе зец улавіа лашніе,
Нег' све силом и на пречац сами,
Іер' и Раја букнушиће за ме
Текар' с' нова . . .
И ти Цару неомиліеш' нигда,
Шпа л' од' шебе до наіпосле биши,
Кад' прилику шим' поквариш ову
Спаши на хліеб . . . (пак о глави радит' —)
Небоіаш'се ни презаши од' шпа,
Славіешисе, к'о везири прочи;
Већ'но обшпи гніев неіари на се,
Іер' те и бог одмагашће спаши,
А Цар већил шог' на земліи ліуд'ма,
И шис' Турчин Алахамдүрүла,

Па син Цара бив корана іагніе !
Сумніаш лисе, а ші́ самном хаїде
До у Травник, и оданле свуда,
Па шек' смашраї гошовога посла;
То што желиш свагдићеше наћи,
Ал' дас' чуїеш, за те боліе, овде,
Іер' наскоро преспаріели Паша
Одуспаіе, низ' Дунаво иде,
Там' у Бендер . . .
Омрзло му безспокоїшво ліудско;
На мієсто му нека Сулеїмана,
И нієм' испу Тевабиу чини
За вриеме, и шо не за дуго,
Док Пашалук іа израдим за те,
Нип' нам' валіа одма на испога . . .
Ві г' избрали, Цар га ушврдио.“
Замами га и умекша шако,
Дадоше му, што дадоше Срби
И опепа,
Док' измачес' шаі Везире бедни;
Злобник грђи шаі на врапу оспа
Іош ієдини, ал' што бог да и ш' ніим',
Како Србом и сам Бећир каз'о:
„Он іе горі од' Дахі'а свіе,

Нит' іє мира, док іє Гушанц онђе
Док овако врх над' свіема д'ржи;
Ві' опреб'ше г' пошпонибуд спало,
Чжевап за вас іа љу дан' у Сшамбол,
Очисшите град од' куге Царски,
Себ' и Народ од' напаси країніе;
Цар свирієпост презир'о іє вазда,
Свог' веѣила послапиѣе вама,
Да у хазну мали харач збира,
Мурашовски... пак ві' рахаш сієдше,
Уживаїше благ'упробіє маїке,
К'о пчелице машице им приглед.“
Ово Серби ієдва дочекали,
Све начине употребе на шо,
Да б' Гушанца како ублажили,
Да примієрис', и уз' Пашу живи,
Па да посліє испог' нієга ишшу
На Пашалук, како и желіаше;
Ал' сва залуд' спрелба рієчима,
Штос' оружієм рієшапи мора.

Покушениа Гушанца.

Мир учиніен...? Пачеж' примирие!
Ал' све Срби причувліали града,
Нехте имсе віероваш' Гушанцу,
Ил' жаліаху акоб' им умак'о.
С' вождом хаіша побраписе лихи,
И халіине прекрасне му скрои,
На дар пошліе зар везирства ради,
У ліубави л' да г' упліеха паче...
И од' Србов' он завараван іе,
Те ни едно неуродило му;
Тко шпо ради све опеша себи,
Маніим зломсе опровргло веће,
А шопузом шпо Спаное опе
Од' некога Деликалуђера,
Тад' некако у инапу шоме
Ранившета сабліом Карађорђа,
Баш по глави и образу десном',
А дас' боліе у напредак чува
И од' свої, некмол' од' Турака,
Коим' у град шће опићи пада

На разговор и у госте Побри;
Бе г' іамачно смлашієши би шћели,
Дас' ешако недогоди чудно.
Опле Хаіпу Вожд Народніи прєспа
Већ' гладіши к'о низ' длаку ћєра,
Прежніим п'аніом спа мус' опзиваши;
Нег' іош ишпо ласкашеси моћи,
Оли паче кад'се чоек шоши,
Да ни за шпо себ' за кикку фаша,
Та и Гушанц да ушаи како
Злоковарно' намієреніє свое,
Ким' год' Народ ушпрбіши Српски;
Цилі премієспи свога ухищчєреніа
На важнога Чарапића Васу,
С' ким' наічєшћє у боіусє вић'о,
И сабліама клєпнуласє кадшпо,
Небил' подло шом' бар дош'о главе;
Увієра' га о свом' приашєліспву,
Іош да нієга уважава боліє
Од' прочіє поглава'ра' свіє,
И достоіан без' све шале біши
Канкардашом... ша Гушанца Побром!
Васо равним начином га ласк'о,
Ал' у бунар недав'осє свєспи,

Из' ког'ноби сам излієсп' немог'о;
Реч'ма речи, а дарима даре
Враћао му, и одкнађ'о болима,
Аіакпаша л' опважног' му Згуру
Дочекив'о, и чашћена враћ'о,
Ал'у боіу све пражио исше
Лажимиріе пошто пропрапили,
Кад' Срб ита Београда спієсніє.

Величешвеноствидност.

’З дана у дан самас’ Цариграда
Духом Турсшво пробуђиваш’ почне,
Учеспаше о Србима гласи,
И надплешас’ и увеличава;
Проніирсшвоваш’ посліедспвиа спаде,
Ал’ неіавліав дасе ичег’ плаши,
Наспа живо и начин’ма сродним’;
Мукло, леспно, и чрез’ Папприарха
Свог’ основу Царсшва и Турбана,
Сшаралосе угасити буну,
Ил’ разабраш’ даліа’ наміереніа
Србадиє познатіа іоі ’здавна.
Светіеиши брж’ Ексарха шаліе
С’ Боліарином од’ Влашкіе неким
Совіешоваш’ к’ усмиреніу Србе,
Ил’ проклетш’ их принужден іе віечно,
Кудгод’ Христіан’ распиресе віера,
Шшо л’ на земліи р’де ніегов свеже,
То да знаду и на Небу да іе . . .
Ал’ шо іедва и по варвар’-земліи,
Шшо му шшака, к’о и пошрун . . . Ламе

Свуд' неможе, нип'ће доприєши,
Пред' чим' ієдним ана҃еме шаіу,
Ка'но восак а од' лица огніа,
Шпа л' опроврѣ' іасне пушност правде? . . .
Прам пучини кап іє мал'примієшна . . .
Нип' воздухом пра҃се маха знаде.
Вра҃енису нишпа несвршивши
С' шим', да више неусудес' до҃ши
Тек' мушліаши шамо и овамо,
И кесега да Левиашаном
Може пораш' увієраши глупце . . .
После шие, све іош други до҃ју
Ни Паприком, ни послани Поршом,
Нег' побоже од' Іашскога Бега,
Ал' све испим' спишніє порученієм,
Ил' премієраш' поне ополченіє — .
Док и Срба ускуріаче шієма,
Паче л' брже приуче га радит'
Без' оклева, шшосе предузело,
Споминіу҃ки милосердіє Цара,
Кога земліу опребив злочиншва,
Врашиш' мусе пак у іарам збачен;
А напрошив гнієв му неіарипи,
Са Свевишнієг' одобренієм, на се

Кои га је над' све земне . . . диг'о:
„Пак вас прегршп учиниш' му шпа ќе? . . .“
С' негдашніости приправліаніа млога
Садсе спеку' сва к' іединоі почци,
Серб зажели узеш' Београда,
И то брзо пошпогоде спало,
Добавиш' мус' праха и олова,
Пак шпо из' шог' сліедоваши могне . . .
Но прé смисле упошребиш' мудро
Овакова предлаганіа Порше
Себ' на ползу . . . „Ха! на каквудера?“
Живковића двапуш пошиліали
Іош с' другима поважнім' Сербима,
Узасопце до у Спамбол сами,
Из' ближєга зачараваши очи,
Док' овамо . . . градовисе домчу,
А шам' іавно шобож' молећисе
Веліим' главам' . . . да опреме свога
Довієрника самог' прибраниа,
Нек' он своим' све очима глєди,
Шпа је, како л', и да учи Раіу,
Ошребити куколі из' шенице,
Пак да сієди ше он влада ніоме;
И хазниће више ползе бити,

А и Раіа одахнуши душом,
Вишніег' просећ' за Державу Турску,
И за здравіе Царев' - Цара земска —.
Али наіпре ништа недоконч'о,
Пак други пуш жив изадр'о іедва
Морем црним' и кроз Бегспва влашка;
Враіа л' враіи кад' ископа' очи,
Кад' ли змае заширао гуіе,
То л' да кривост неколебнес' чиме?
Кад' облождер насипіесе спрва,
Ил' да варвар свиріепника погна,
Крви л' Түрксе кад' одрече Раіе?
Већ' ил' пип' іе', ил' іе' проліеваши
По закону: („біес и каур іедно...!“)
Срби за шим навалише редом
Смедерево на іуриш узепи,
Коіе имсе поплашено преда
На с'алеше изумип' их могше
Леоншиа... паспира нам спада...
Из' Турака к' Србам' избіегавша,
(А да паспву своіу опасава —)
„Предаішесе Смедерева Турци!
Негинише лудо и напразно;
Мирно жив'ше свак' у своме дому,

Вождѣ васке пазип' к'о и Србе,
А ни іа вас заборавип' нећу! . . .“
Предчувстввием увіересе Турци,
Да сіем шале зло и веће силе
Навоішпні'ка' прам Србамсе дигших
Проћ' мораіу, а нектоли они,
Како и би с' тіема и с' млогима;
Бог іачине л' папрон Карађорђа
Силе міерип' над' ліубимца нед'о,
Доклегод му вишніа мудрост хпела.

Посшавак Совієшсшва.

Блаженієіши способ управліаш' іє
Селом, царсшвом, и млогие срећом
Више мудрих зрелоразумие,
К'има почност да предсієда віерна,
Без' коієно ни корака мієста
У напредак поступиш'се брани;
Ово су нам дознавали вієшшо
Машеі Пропо, знашна мужа сине,
Чардаклиа згаравши'се Србам
Усердием радоуслужєніа;
Свим' дієлма им ово і' предобличіє!
Орфеіскису дрвіє и каменіє
Покрєшали содієіспвоваш' своим'! . . . ?
Завєсп' одма и уздигнуш' збиліа
Важну болієсп, Правішєлсшво главно,
Шшо іє мозак шієлу Д'ржавноме;
Боговаћом вмієшшєно іє наіпре,
Смедєрево после премами га,
Али да сва сазвркшавá дружшва
Клонећасє к' обшчєспвєну дієла,
Како іавна, и полєзна' равно;

Да избира, и предлага боліе,
Да отража гrome и премеждіа,
Надокнађа сваке недоспапке
Да побіежда напреженіа врага
Предвидіеніем, и предусрешаніма,
Воліу носив у ніедрима опшшу.
Тражилису и допримоліали
Знапне кніигом, и перима Сербе,
Поміеспип' их у дужности свеше
Да процваше собрапсшва им пруди,
Свак у шоме обезсмертив себе;
Први Божо Груіовићу знапни,
А Ниниве презревши дивоше,
Решиосе паспирима здружит',
За узвисип' правичности ціену,
И подхраніаш' паче родоліубіе,
Успреміаш' га куд' му преба шећи.
Понаглио и Сократу сходни,
Восхипиос' кад' приспіео впорим
К' предвіешпаніу одавнашніем' своме;
Док охопни' сусрдніка' више
Припрчало спрложиши пруде,
Ал' божеске неімађавши силе
Свеша мудрост одма улип' проспим',

Ил' участіа опказаш' им посве
У кормилу обштинскога блажіа,
Сприложесе Вукоману шарцу,
Левча Кнезу, и одсечна ума,
Нег' у колик' познаніе му спиза,
И прочима ніему подобнием'
К'о Авраму Драгачевцу редку,
И Поповић из' вранића Павлу,
А да знали чим' Терлаич дисаш';
Па Бурђевић био б' знапан Ганко
Да учиос' као Блихер славни.
Діешеша іе до узрасша вишег'
Посршаши, доклесе упуши,
Ходит', шрчат', спизаш' варакаш'се,
Док уз' иша и муж'скости сліедне.

С л а в о ш а ш н о с т.

Шкодре гордост и спекарсе дражне,
Бушашлие л', Тепеденца діел'ма
Крвничества, и произвол - власпи,
Што чег' - било и одкуд' му - драго
Нагромилаш' даб' и кривдом іавном;
Деспотима мучипеліам' ліудства,
Кои іедном' све што грабе себи,
Чиспа і' свиест вазда подпрдицом,
А іунашво кад' слабие гніаве,
И славносп им да іс' боіе' само.
Овакова и Ибрахим - Паша
Приобрешши мудрованіа спупна
Лакомоспи и значеніу лажну,
Скоро л' бивши богатиу спрану
Наступио и везирем спао . . .
И већ' спрахом с' Делиграда шаіним
Повраћени, ако и нерадо
Себе ради одчео баіаши,
Прем важноспи прибавліаніем Српскоі:
„Невозможно і', света Господару!
Броіним числом додиаши Србу;

Иза сваког' пушка чека дуба . . .
Дрвѣш' гране баріац'ма им прешпе,
Пак са брда іош попови сваког'
Реву', ричу, смрш грозниу сипліу;
Скеле, моспе, и бродове свуда
Осиліевши преузели себи,
Изобилни нужним' к' опбраненіу
Недаше ми ни приступит' воісци,
Поведеноі шек' их опишаши;
Нит'се шалé нит'се Тура́к' спраше,
Но сувише и сполу ши преше
Низвргнуш' га, и са земліе дићи . . .
Ев' њаурсшво, пачеж' Европеісшво
Све у іедно видиш сложилосе!
Одкуд' Ра́и попи и чжепхана? . . .
Грехе, вичу, опспаіа́ли свое,
Бича више Лажи-пророкова
Назов-божіа презиру опселе,
Газе, грде и свешиніску њабу! . . .
Но даі воіске колик' можеш игда,
Іош и царску хазну и чжепхану
Мен' испоме, и швоі Ферман силни
Мачем Турспва да све поражавам,
Пак што захнеш по ши мора биши,

Нип'се ишко усприєши смие!
Акамоли да незгазим Србе.“
Диван поднос разгледавши шакви,
Посумніао о испога слову,
Шшо им Царства несомієрне спаніу,
И да бог зна шпа прикрива шиме
Споминіавсе Скендербега лєспи . . .
К' том и Петар Ичкоглаи Српски
Базрђанбаш, Послаником дош'о
У Цариград', и већ' іавиосе
Ричжалима благохошспвуіућим',
Да завієрно Срб зулуме гони,
Нип' изашшо мари силнохучно,
Сієм спокоіспва у ієлову хладу;
С' шог'се моли да му сам Цар пошліє
Свог' довієрца миру споспієшника,
О чемусе напрєзи нам' баве.
Свог' Вєзира совієш побацили,
Посла Серпска послушали шражніє,
Одобрив му сво исканіє благо,
Поврашє' га к' реченоме Паши,
За нїим' прашиш' Мухасила реку,
Пак нареку дас' из' Ниша спреми
Испим гордцем жєднећієм к'рви;

Ал' по ніему пуно мучно било,
Те чак допле дас' уклониш' смисли
Испред Српског' враћеног' му Посла,
А успішно преоборившега
Све препоне и ніегове хопніе;
Надаосе разврнуш' се мора
Сво Дивана беж' ніег' убієждєніе . . .
Шпо он ђоіа у Бишоліа спране
Им'о діела лажно важниєга,
Нову л' Христіан' припушиши буну . . .
Тек' да шиме понадкриє своіу
Таіну спремніу силног' желаниа
Прославил' се, и обогатиєши
Продужєнієм са Србима раша,
Шак' и наізад' у іазвину . . . замћи,
Да опмашта брата Черногорцам.
Ал' га Ичко завичаіче Српски
И шам' нађе, облєши га ласкам',
А и воліа успручне га Царска,
Те напише свом' већилу Ниша,
Да све сврши по Дивана гласу.

Дочек Мухасила.

Вожд Народа пачеж' Правителство
Соглашеност за узвистит' мниму,
И показат' да непраже више
Сием исканіа чрез' овог' Посланика,
Одобрана двадесет и четири
Срб-випеза у Ниш к' Мухасилу
Као свисту, допрашит' га пошлїу
К' Смедереву већ' Српским спавшу.
С' мложство воїске и Господом првом
Испоста је Вожд предсрето шуде
Радостима, и восклицаниам',
И гудниавом градские попова';
Хучало је на четири стране
Пушкарание и подврискивание,
Пак опале ше на врачар ш' нїме,
Да опребе и Београд куге:
Ништо слађе, ни радиес' чује,
Но кад' врага двасе покусуре
Заборавом свег' душманства преднїа,
И безгласност пїевала б'их фалом.

Конде прибіег.

Обколїєна од свї спранá града
Слабо билї, но чували само
Дас' околна нехараїу села,
И попребам' дас' изнуре врази,
Државши'се іош упорспва свога;
Пак и манїе у нїи подїеїспвова
Присупспвїе Царева веїила,
К'о б' Ферману, и Шеислам-Имзи
Ошказали повїеренїе самої,
Нип' бис' прегли Мухамеда руци . . .
У Синаїас', чуваїуїої, Лаври,
Напришпїє Београда гуїе;
Злоспїма су ошврдїеле сваком',
Угрозамас' раздражуїу веїма,
Док и Серби спремашисе почну,
Што Чарапїї дошужио Вожду
Удриш' складно, и узепи боем
Ако крепчег' у Турциї града;
К' пом' догрди мухасера Конди
Буліукбаши Крчжалиском бившу,
С' неколика те Христїана друга,

Изишао, пребіг'о С'рбима;
Нешћело мус' помор шчекаш' глади,
А и слава г' брашскога напредка
К'о іунака придражила себи:
„За што л' бисе воевало радіе
Но за віеру... и чоештва пра́во?!
За одбрану л' сродства и пошпенія!“
Хеле и он са премлоги други,
Особито врсни Туђеземци,
Радо приміен свим у дружтво буде,
К'о нарочно препоручен да іе;
Ал' невидна' доуправіа рука.

Гуриш на Београд.

Цара већил Србам' одобрио
Учиниши, ка' су свиећали
Гуриш на град, узети га боем,
За наказат' крвождере ліудске,
И запрши пропивника мира.
Рок нареку, ил' им и сам приспе
Свети Андреі Первозванче Христа,
Зар да и он прам баріаму Турску
Дигне знаме могушчества правде,
Да им на нос и Рамазан скочи,
Нип' іадниег' шчекалиби дана,
Да је сваки мр'о пак' оживлі'о.
Кад' све поспи к'о поклани іаніци,
Исто вече одредише Конду,
Простругама и капиам' віешпа,
С' неколика своеволіна друга,
Ал' опважна и іуначна боіца,
С' ким' и Млачжо ка'но Емшериа (земліак)
Кои л' іошше зна их Узун-Мирко,
Ш' ніима скупа увукавшис' онда,
Да капиу коіугод' разавру,

И међ' браћом фалу спекну шиме.
Пошпос' војска сва спремлиена примкла,
И Милое с' вишезови прочи,
Паче л' Крста од' Новог-Пазара,
И Лугоніа, и бећари млоги,
Приближесе чекаш' Конде іава,
Да мус' онди у помоћи нају,
Док и прочи са све стране навру;
Сада храбрац прославіани Конда,
Саслушавши дас' нечуіе нишко,
Чардакусе прикучио Турску,
Али спражар чува недриема,
Упишну га, шко іе, и шпа пражи,
А оваі му: „Іасам моје Іолдаш!“
Док он сматр'о и Конда га ножем
Међ' по скрозне, да већ' и некв'ркну
Пак' опале са дружином чврспом
Успавање шу опшавив проче,
Пуш-капие Баніелучке саме,
Бе док пренус' из' спражаре Турци,
Ал' им спражу бог да просши веће,
И сіекиром капиасе лупа,
И одбиа грдна Ћилипина. (кашанац)
Док'се Турци освиеште саіи,

И док сіешес' оружиа свога,
Капиа им близу разваліен'а,
А већ' од' нїи како кои надво
Из' земліунка у мрак испадао,
Тако ши га и загрліа смршца;
Неколцина іадус' досіешила
Тер' изнупра пушкараши начну,
Тим' премеждіе свег' обіаве града,
Нег' и опеп' наскоро шу плаше,
Кад' Србацци здвора огані проспу,
И сложесе свуд' площуни кругом,
Викнес': „Гуриш!“ и у хендек сваки,
Нит'се знаде шко у варош прие;
По кућама и улицам' спаде
Пушак' прасак, и грађан'а лелек,
Буле, дієца и брадаши спарци,
Уз' нїи млоги ше вркунци худни
Немогавши заврнуши пепліе . . .
Сподб'е шпошпа у град замакнуши,
А Срби их спизап' и пориши;
Залуд' вожде к'о хранишелі прави
Свуд' прол'єша по вароши скрози,
Вичућ', бранећ', да слабеж несієку,
Нити с' реда когагод' уфаше,

Но да робе, и доводе к' ніему,
А на часш им шко шпо у ког' нађе;
Него ни по биш' немогло словом,
До мо'раде млашиш' собом свое,
И понеког' чак просприеш' мршва,
Гедва тако прекраћаша країніу
Разіареіосш, и безчеловіечіе,
Све л' одплашу а не задужицу,
Нип' іе злосп'ма надобидип' Турке . . .
Прие іушра и свиешла данка
Већ' нам Срби у вароши самоі,
И баііе нешп' у шврдиніу,
Виша л' пола к' свецу и Ресули,
Ш' ніима шамо баріамоваш' віечно
Ал' курбан'ма понаівише своим' —
„Од Србаліа л'? . . .“ кроміе Чарапића
И діетића и ревнива борца,
Неколика преко четрдесеш
Жертвовалас', ша посвешиласе!
Смрш іе драга на Теашру воіне
Кад' воіуіес' за све наідражіе,
За свої Народ, ша за ліудспва боліе,
Дику бранећ', и правичносш обшпу,
Коіег'но іе сваком' по часпица;

Привременост по случају плаћа,
Али Вишњи, ко полагес'на нїга,
Ниши вара, ниши опсрочава
Ниш' обзирес' чимће наградиши,
У нег' віечно за свакога има,
Тек' је блажен шог' достоїни мазде.
Шпа л' би Конди возмездиа више
Чоек живи прииеши мог'о,
Нег' Милое, как' у варош уп'о,
И већ' огані прекинуос' мрвке,
Кад' по своме Србску просподушіу
Радо, сходно, слїдуїући срцу,
Непочину, док' ненађе Конду;
„Камо, куд' је душе мое пола?!“
Кад' ли г' виђе под' чешири рање,
И пушчање и сіечива оспрог',
Тек' што спеніе, а ушїешно шрпи:
„Благо теби Побратиме Конда!
Бог зна Срба у свої воїсци іели
Іош шолико што приобріе славе
Свесрдием, и іунаштва моћіу;
О продуж'мо іош живопи му своим!
Тї' услиш' ме што услиша Іоїу! . . .
Докле барем плод окуси шруда,

Наіпаче ли фалу обшту прими,
И вишежшву м' Српско награжденіе,
Пред' млозином іош опепа у боі,
И с' наіпрвим за прпезу брашску,
Кад' с' малином усудисе дошле.“
Мудрост свешли, а себезнан крепи,
Но кад' Вожд чу Васе Чарапића
Смртне' раіе и кончину близску:
„Ах надшіече, и уграби лавре
Полубожскоі одговорне глави,
Геда ли ћу негда и іа шако
У минушу пасши наіславниу!?
Васкрснуши л' паче у духов'ма
Рода Сербска, и попомстав' поздних,
А діелима узживліаваіућим'!“
Одма Вожде приказао збраши
Раііенике . . . своіе и душманске,
На лікаре и на подвореніа;
А сво робіе здраво доспавліеіо
У чжаміе затворио нііне,
Намак'о им пића и іеспива,
Све под' стражом чуваіућ' их своіом,
Разоспрвни' да им неб' шпо више.

Спалиш Тура́к' у шврдиніи.

Іош немину неколика данка
И увіерес' ратоборни Срби,
Да ишекар браниш' мислес' Турци,
Ако им іе варош одузеша;
Махннш незна док іе чела здрава,
Ннш' предвиђа шшо нежели себи,
Та обои ни р'ч о предаи,
А Паши е живус' неказашн.
Зачепницю и пом' Срби нађу,
Како с'правом предузели воїну;
Шшо не слово да оружїе реши.
Радич шанац по Кале-меїдану
Обкопао, враге спнєсно,
Да провнрнш' немогаху надво;
Сад' узнавши Турско положенїе
Да неїмаду куд' мрднуши далїе,
До на іедна ка Земуну враша,
Ким' на воду, но и за хлїеб иду,
Пак вожд и ша зашвориши рече;
Нег' у граду и помсе довиу,
Добре конїе спану ієспн свое,

И да им их іош подуже біеше!
У шо Божић и рождешво спаса,
Побіеждаваш' пуш нам указавша . . .
„Усинивша л' и Србина Опцу
Дочекаімо шоржествиєм обшшим!“
Вожд изуспи, и свес' пригошви.
Разбиспіену и голием груд'ма
Наредио с'неколцином Вула
Прећ' у аду према београду;
Дас' и шуда ход пресече Турком,
Ил' опале и у град им уђе,
Србис' мало укопали шуна,
И да б' очма шек'се укриш' могли,
Док бис' бліже прикучили кои;
Ноћцас' клони, прозоріесе ближи,
Ашо плове две из' града чешіе (шаіке)
Пуіе гладні Агарини унук',
Те на оспров и засіеду шаіну;
Како л' земліе ногом нагазили,
И разшалис' од' кайка' свои,
Сложе Срби свак' по неког' сміере,
Грухну пушке, циліа непромаше,
Већда неки маніе обранієні
Уграбио суноврашце под' брег,

Ил' у каик ше узочас дома —.
Лишно почну биш' лумбарде свуда, (попови)
Док' и с'аде окупе их живо;
Да им буде и од' огніа пієсно.
На пом млого Ниємцима фала,
Што упушив шам' пуспише Србе . . . .
Окле Турци умрвише посве,
Горá' і' країносп . . . глад очіу неіма!
Та из' свег' им шек' пропалосп виріє.

Узешіе Београда конечно.

Аі Иліа Новокршшениче,
Из' раіа нам' с' Небамилосшима . . . .
Ниспослаіи, у Врачар дошавші,
И Турецке опсецавші главе . . . .
Шшосе воли, а чиниш'се брани,
Приека' іе правце одроніеност
У мрзавіа ил' пакосши робштво! . . . .
С' шог' куд' камо већ' неімали Турци,
У зашвору и час дугачак іе,
У шри л' года шушпа місли мрачних;
Земліа шврда а високо Небо,
Враг одуш'о, бог их забацио,
Док и водé крадом захишали;
Топови их и кумбаре Србске
И по углам' налазише шіесним',
Бе л' да хліеба из' Ніемачке узму;
Мучно живіеш', но и мриеш' грдно,
Ни подаш'се хошіели би Раіи,
Свен' шшокако док' очима ви́ле
Пришпичивши неразпезаш' грозну;

Коніешине кус послѣднис' дієли,
И неспало паса и мишева . . .
Шта и како куден и далек'ли? . . .
„Пакла чишог' избавиаш'се валіа,
И на горе дабсе ударило,
Евовако шек' је непропаси,
Што најдуже од' свакиє мукá! . . .“
Сва гординіа и упорност силна
Крчжалиє на све спремлиєнога
Пресієкавсе нос је покуніила,
Карађорђа к'о Народніа Вожда
Гушанц моли, знанце богоради,
И прождрше избліуава кесе,
Да их пусте с' оружиєм поћи,
Куд' ко мари водом и посуху;
Горе - долиє уз дуж и попречке,
Те низ' Дунав . . . у Силиспру шиквам',
Пак и ђердап даби непромакле.
Аі Миленко, грехас' оспаіао!
Карабурун нек' ши правіє каже,
С' швога мієста на чаршиу доніу,
До дорш-іола, и до градски врап'а,
При іуришу шта почини Вуле
И Вуица с' храдри Баничевци,

Пак разумес' шта је и Станое,
(Ком' подробац неостајо нигда)
Помлашио Тура́к' у вароши;
А ши вшоре крволие главне
На Свиници виш' Оршаве скеле,
(Заборавив какоси Дахие)
Једва пушти, што их бржи било,
Ил' кадасу под' скуп Немца замкли;
„Тешко умчу́ Арап-аши лав'ма,
То ли ждребад још непрогледавши,
А док и шо Срб наслади мишцу!“
К'о пад' и ши! те шисе завидіе
Испо' фално́ предсрешіе врагов'
И пушности и правиде сваке,
Ал' те Вишез и поіева за шо
У горици, и под спрехом дома,
При Лозићу и праунучад'ма,
Шта кроз живопш слуш'о и виђао,
Шта воліеш' је, шта ли одмешаши.
Тако равно Агаларе друге
С' шаифама и с' пршліагом разном... (чешіе)
У Ниш сухим испушшене ићи,
Предсрешали, и домагалисе
Непустиш' их из' лугова́ Срби,

Док исписне . . . барем неодкишу ;
Свуд' іе шако узаімівшу злобе,
И невіерством ближніег' спорочившу.
Но Ерліе оспаіуће саме (грађани)
Испекарсе приупуде крушо
Конечнием оних испребленіем,
Предполагав шо и себи наізад',
И већ' час ніим', да поднеспи главе
Под' ѓафирске маче и ханчжаре
Сліепимично, дабсе незглéдали;
Кривац добру ненадасе сами.
Предупредно даб' шо избіеглосе,
Сви грађани опетасе запру,
У спиене, и нужности'ма празне,
Решес' браниш' док сви позгибаіу;
Ал' предспоіност, пиле олизавше
Дозирале Кулшук - Дахиесу,
Пак остали шо залуду неби,
С' приапелі'ма, млоги л' од' спра' мор'о
Врцаписе, а на вишу бруку.
„О Тодаліе . . . кацаписе види!“
Бе л' у граду без' свега і' држащ'се.
На шо вожде Радич-Капешана
Да примакне баперіе ближе,

За недаш' им прспус' измолиши,
Нип' икакву проспиши душману,
Колик' све іош Крчжалие дасу;
Свое Србе віерне пушкостреліе
Кругом спави обкопанім іарком,
А грађани оппирахус' на шо,
Да іе нїма шаі повіерен граде,
И свом Цару радо услуживи,
Недаду га док іедини праіе,
А зликовце веће исписнувши;
Трупсе змаіа све мршвіе праћа,
Како му іе разгніечен'а глава,
Так' и ови ондашніици мрски
Тамо амо, пак опепа клону,
Сами осшав пану', згрухаіусе:
Све предаду на пошпеду Сербов',
Челіад' своіу, град и себе саме,
Сва спіажаніа своіа и Царспвеіа,
И одуме надаш'се живошу,
Анекмоли прочки и пошпеди;
Но ев' Божић чим' предсрешу Срби,
Диелећи свої залогіа с' враз'ма
Испашпенім', и доволіспва жуднім',
Што би за кус кадшшос' и у раку;

И најпре им Вожде подарио
Волинош віере и живіеніе мирно,
Што чоештво ние за краініости,
Само сруши све чжаміе редом,
Кром Шарене оспавліеніе ніима,
А да чимгод Београд та пампи,
И кад' Срба руку допануо.
Неке Турак' а жививше холо,
И умакше пред' предаіу испу
У Ніемачку . . . .
Да их како мимоићу заіми,
У Панчеву све домлаше Срби;
Ал' маніима опрошпено допле.
Сад' мужима поржеспвуіућима
Шта оспало чиниш' преко среће,
Но даш' славу Свевишніему саму
За успіехе споборства му іавна;
Па владика као глава цркве,
Духовенство сво прибравши к' себи,
Молебство іе осим Липурђе,
У сред' Цркве много пренесавше
Сам очип'о са говіеінством обшпим,
И Београд' с' новим грађанима
Благослови крспом и водицом:

„Да разпочес' врази шие сваки!“
Посліес' дигну све особе Србспва
С' Вождом своим пада уздизанім,
Іош и Пашу Београда земши
К' Мухасилу преклон учиниши,
Поздравип' га свег' свршеніем сретним,
Чимсе испом подворіе Довлешу;
Ол' да паче заслепну га шиме
Док' прилику скрое и улуче
И ніег' самог' опргнуш'се власпи,
Коіе брзо и учине сміелі,
Како виде шопе и чжепхану,
Изобилно у рукама своим',
Сшамболиу подспрекнули нієжна
Таіно неким, да измиче шиу,
Ак' и бегспво над' Србиом целом
Обећ'о іе у наслідіе Вожду,
И капуп'ма од' скерлеша сама,
И скупіем Самурћурковима
Огрнуо г' за услуге важне,
Но све Раііе шу изчезло біеше;
Камоли е посредспвовап' ліудспву
Ўдившему све за своіом владом,
И доспаш' іе, и држапи хшевшу.

Шпа л° Ніемачким' те Срб-Милишар'ма,
Допадшием гнаш' из' аде Сербе,
А за форму, и обсіену Турком,
Опвешпаіу неколцина бивша
Заостпала шанче уравниши?
„Наши од' вас препалисе тако,
Да ушекли у сами град іедва;
Ено вам их безоруже враге.“

Р а д о в а н.

Ах Ф...о, ієдиницо маїке!
Београдко самосеби равна!
Лієш дивна, и доброшо душом,
Предличіє ми, ша можданá м' искро!
Никада те прегорієши неђу —
Некршпенем волієла си мене,
Ако врага и Турског' имена,
А од' своіє родиліице' саме;
О... прости ми преблагоспи кїпе,
Штосе десих шад' на воїсци худної,
А неб' шебе разшргнули звієри,
Узбієснившє бєђарине спрвнє,
При преврáшу спрмоглав Србие . . .
Све би за те, и самсебе дао!
Приєб' умр'о, нег' те упустио,
Дасє скончиш на мрачну ми шугу —
Коїу м' веђда зора увечерніа
Разагриє, и са срца свали
О последнієм живоша поздраву —
Надеждомсе свагда живом пишам,
Тї даћєш ме у свєш благодєнспва

Предусревши удостоит' дићи,
Бе невиност себ' и мени швоіа
У свег' опца доспанула віечно
Спокоішвие, и слободу ліубве —.
На спрашномє л' одговар'о суду,
Тко іє Вожда криво упушио,
И чрез' хопніу покршпаши Турке
По узешіу одма Београда!
А посліє іє свіема доказаіо,
Да и Турчин зна Турчином служиш',
Нип' му смєша Турбан и абдєспє,
Те ком' било, даб' и Раіи самоі;
Іош Турчице да Србчадцу воле,
Ієсп и млоги... к'о іа... искусио.
Споіом жизни све іє споворчено,
Ал' начин'ма само непринуждним;
Изшиасє узліуліава шума,
И пучина мора безданога,
Так' у ніхас' и у прєлієв ліудспво,
Акамоли до у опросш злосши,
И у с'жишіє радобрашске дружбе.

Узешіе Шабца.

Беѣир - Паша како́с' испрашио
Преко Дрине и у своіу земліу,
Оспавио што невозиш' мо́го,
Смалаксалим' скоп'ма и ліудима,
Сву прпліагу шопе и чжепхану
Све у Србске повіериве руке,
Ал' да за нїим' опреме му шамо;
Пошаліу му чим' и сами нужни,
Нег' да чеспно слово непогазе,
Прем инперес чувас' радит' право,
Кад' са правдом немогло б'се к' ціеліи.
По градо́ва́ свіе спіешніеніу
Холи Бего и Ђуршоглу видé
И наіпосле зле колаче свое . . .
Описнусе у Београд' к' прочим,
Пак и шуде преваривши своіе,
Кроз ніемачку и у Босну замкну.
К' часпном посту и проліе́ху ліубку
Смалодуши и зашпиша Шабца,
Пет Босанских оспавшиє Па́ша;
Одоле́ни оскудносп'ма сваки́м',

Унижеи мухасере чамом
Снуждес', молиш' кога презирали,
Искаш' милост у крвника свога,
И пошпеду опеш' искамкају
Наипре Немцим', и наипосле собом,
Гер шко за ког', к'о што самће за се . . . ?
Срб-Господар самсе на то дигне
Та под Шабац на уговор Турц'ма;
Град примио, а пуш нима дао,
Нека иду и причају бруке,
Ил' чемере сви гушају мучки
Подареиe и несносне воліе,
Чак и жизни безчестне им віечно,
Што і' од' раііe добром побієдивше.
Бі' им залуд' и воленіе срамна
О . . . е нагонит' им у шор . . .
На вршичу више Засавице
Три опважни Срб опео лађе
Негда іедном . . .
Брашна пуне за душмане свое,
Ал' он брже сам посеби пошліе
Пашалиун чипав граничара
Са С . . . м Обр-Лаішенанпом,
Те у лађе, и да зад' адицу

Врашип' силом од' Срба́ліа́ иште
Нип' ніегова, већ' іуница шуђа . . .
Но што біеше па́д' га с' шогаі нашло,
Ни пас неби с' маслом прождерао,
Поспидности, ог'орченіа л' бручна
Чак од' двора и свог' Генерала,
И од' себе, реч нездржав Турцма
Залажућим . . . но слéпећи држком;
Ипак онсе ка'но безсовієспни
За шим опеш ушієшио ласно,
Ако два су напразно каплара
Тад' ранієна нип' за службе више,
Кром С . . . к шпосе узврполіи
По чамуліи, даб' и нієга Срби
Незбрисали, к'о му и клин с' ленше,
Корманошу намієнієним пурком,
Спропошшавшус' пре ударца с' місша;
Кад' лис' видіє да браш брата неће,
Негос' биу главе поизборно,
Тад' С . . . к, місшо напред, назад — .

У з е ш і е У ж и ц а.

Тек' одлієшис' и горасе разви,
Осмієхнушес' брда и долиаче,
Разним цвєћем окишесе равни;
Нагнієздишес' по честпама пице,
Попочићис' хладниц'ма надкриу,
Све красоше ружа узвисила,
А Славуіак зачиніа их піснам',
И вучићи прам' спадаму шпекну,
Та и Србам' свог'се лапиш' діела!
Карађорђе вишег' духа пуни
Сподби дугу по сриеди шару,
А опанке с' рође'ніа пришег'о,
Зовне уз гред вишезове свое,
Поздравнуш' мус' и Ужице хшеде,
Да несмрди по Србии ни шо,
Ил' га предаш', ил' раскопаш' по све.
Спрем догледну крекешуша сврака,
Разглаша га свим' перушним' друтам,
Слєшіелесе над' опаке саме,
Да и ліудска нахране'се спрва;
Тє опазив лисичинес' нађу
Док навале сви обждери ноћни,

И виш' спашес' іапіа месоіеда'
Над пошмулим Ужичкием градом,
Слушаіу их, и дивесе Турци,
Размишліаіу даб'се домислили
Одкуд іавци, и чему ли слуше! . . .
Зла нешћелос' предвазвіешпаш' себи,
А на добро неимали знака,
У та доба Карађорђе с' воіском
Исполковаш' предзнаменованіа,
Разрешип' им недоуміе спраіо,
Он час почев шпо іе науміо;
Грози граду, предаіом га нуди,
Ил'ће прпіеш' шпо никада грђе.
Одупресе, шек' да ране Вула
Те челенку народніега вожда
На іедноме особеіу Шанцу,
Из' ког'но их испіерао испи;
С' шог' домало поіспредаіусе,
Дас' шорніаіу свиколиці опле
Без' оружіа у развіерну Босну;
Раніеници и без' гробов' . . . мршци
Смрадом би их уздигнули самим,
Іош колика і' глад недоскуница,
Наімрже л'се, кад' іе лишніе, прпи.

С п а с е н и е И ч к а .

Заміеном іе а за Мухасила,
Веѣ' измакша у Ніемачку спрану,
Ичкоглия сїедио у Нишу
Чрез Србск Народ, и милину діела;
Ал' све Вожде цилі смапраше обшпи
К' предозначіу доступаши срезно,
И раш кончип' да пропаспан враз'ма,
Док и Паша Сербам уважені
За вриеме, к'о Гушанца пварца
Ал' с' Ерлиам да прожива мирно,
Зар некием понаспроен бивши
Изишавшим на селамеш с' главом,
Мнио л' паче домчат' власп изнова
Себ' и своим' дембелима пику . . .
Пукó срце брзо раздрагао
Чиспом віером и внушеніем свеца,
У іезеру л' доксе окупао
Азиашке . . . и Гоморске скверни,
Дас' удвори Іаніичарспву горду,
Ил' уздигне свог' званиа важност . . .
Пак усудис' измакше уіармиш'.

Пошто л' вожде по доглед'о з' близи
Таїним нієга удосп'віерис' мушніам',
Те одреди и пом' скрнавчини
Доскочиши, посве га испребис',
Кроз иглене упушив га уши —
С' Шабдас' врашив таї час предписуїе
Жикић' храбру Алексинца спражи,
Да ни у Ниш к'о из' Ниша никог'
Пуспи жива, док измакне Ичко,
Коме другу шад' послао писму,
Брж' оданле да издриеш' ради
Како може без' свег' разпезанїа,
Име Србска носив послаїника,
Іер' га послїе немож' заклониши;
Іош сувише и Жикићу воїске
Прибавио за прифашис' друґа,
И душман'ма важним іавнуписе,
А по за по, ни за друго ишло
Већ' што моро почиспїєти Пашу
Сулеїмана, да нешкоца више . . .
Надвор и ш' нїим'! . . . кад' іе кућа шуґа.
Испраши га до близ' іемеклука
С' малим числом ручком Тамерлаїа . . .
Боліе б' наш'о, да іе за ніег' било,

Нег' по зрно, ил' по млашац сваки,
Док' и Паши допануло нешто,
Те пободе копан' бумбаровѣ . . .
Или паче све неволіе згази.
Срб циени безазленост іавну,
Зна и віерност одржаши слова,
Ал' презире и погинут' нешћет'
За ушр'ти віечне напаснике,
К' том и своіе повраћеші од ніи
Дано' благо у безсудне глобе,
За одкупе л' неповине браће;
Ние, ниш'ће Срб ошташи дужним . . .
Као неће биш' и робом нигда
Смушне спрасши, одузданіа л' біесна,
Но побожним маченосцем свієшло!
Тош іе шпогди с' нова знашним спао . . .
Шта ли може, и какве іе душе
Разіасніуіу Беча признаниа.

Сербски Арсенал.

Милиславе... Таузендкиншлере!...?

Сахашчиом што извіспан біеше

У Српскоме Београду споїну,

Нек шис' руга, или те порочи

Кои за што мари и наоди,

Заборавив у свом' оку брвна,

Ал' од' Срба ш' вазда буди фала

За Топхану кад' осіеши браћу.

Правишелство Државнием спавше,

Почем узмес' Београде знашши,

Преміешшено шад' у ніега буде,

Да важние спане діеішвовашши;

Ал' о чем' бис' посшарало прие,

Кад' све неіма, што іегоде нужно,

А вриеме крашко и сплешиво;

Еншусиаш чим' бис' опшличо

У шаковим' очевидним' нуждам',

Шша л' принеоб' на жершвенік рода

Ласно нађе, и придомислисе,

Док жар віерна усрдиа шиніа

У грудима шопла завичаїца;

О свом' прошку и са женом самом
Слие попић' шест финап' калибром,
Некако је провршио г' собом,
Уліудио, лавеш начинио,
Пак са женом подражашел'цом му
Заузмусе, извукү га сами
До пред совіет из' чаршиє доніє;
Ту власпели прикажу га Српскої,
И подаре г' у Народніу ползу.
Свис' удиве ненадномє дієлу,
Одобре му, и пофале занаш,
И чак дошле разспре имсе воліа,
Да пожелє пог' и више имап';
На шопхану обшпє взоре баце,
Све набаве, шпо је пошребало,
Из' Ніемачке шаіно ил' безцієно,
Пак одпочну себ' шопове лієши
Маніє, лакше, шпо носити спрешни,
Каршач, іадра, бомбе, и гранаше,
Под именов Народнієга Вожда
А са гербом Србіє нам свое.
К' шом' и баруш у спупама речким'
Шумадиом наредисє шући,
И олово копап' Међе дника,

(Ког' у свакоі прліуши нам доспа)
Те за дуже док бис' упушило
Куповали шог' ниедног' неби
Од некуда из' девеших руку',
Имали би доспапочно свога.
Сарановче ово и шї знадеш,
Кад' по граду за свим наспої'оси,
Да и попов' преко приспа біеше
Піешачкиє сасвим оправлієно,
И служили шшосе могло боліє,
Прем и Руси двасу мїєдолієіа
Поискусна к' нам' прапили били,
И неколик' извієшпили наше
Маїшпоре нам коеодкуд' збраїє;
Ал' кад' бреж' нїи оспаш' морадосмо,
Мїєдолієішвом би попузли на се,
Да се Тома из' Моринїа малог'
Од' Копора веледичне спране,
Мишиновић домом и племеном
Лїєш Лубарде, к'о и спрелїаш' нїима
Добровїєшпи недесио пада
На неволїи а у обшчу ползу;
Оспавїо Аршилерштво Вожда,
Браниш' с' браћом Делиграда престо,

Божіу помоћ, родоліубца силе
Упошреби радо свеколике,
Арсеналу порушит'се недо',
Но и боліе ус'вршенствова га,
Што идућности іош изіаснит' шћаше,
Какос' лиу на комаде шопи,
За узнесп' их на наівише горе;
Іако гошов први шакви осп'о
При паденіу . . .
И одвезен чак у Сшамбол Цару,
Да мус' Турци опоминіу воіне
Шакє Срба' прам шолікоі сили.
Ошомані! залуд' вас іє шама,
Коран више и даліе невиди,
Ніє л' напред', шосє напрат мора;
Нит' ієспєспвом припишіє іє можно,
Кад' из' земліє шекар вієпри душу. —
Образуішєс', и просвєшшайшєсє,
Ал' науком чоеколіубиа,
Пак да вама смилуієсє Небо!

Иншриге у Београду.

Божеспвена о Полихимнио
Привнуш' мисе извианіам' швоим!
Глас ми мукну, и г'рло ме изда . . .
Чернило ми у крв прешварасе . . .
Самобратску! . . .
При спомену віечно жалоспноме
За Србина, чувспвуіућас' искру,
О мушніавам савившием гн'іездо
У сред' Српска Београда шужна,
Одшад' одма главом поникавша.
Ту безуздно и без пропивдіеіспва
Мрачне спраспи, ша породи Ада
Ніириште су изнудила себи,
Хишленост'ма л' куд' незналос' прие;
Ташпеславіе . . . подмешало себе,
К'о намеће кукавица іаіа . . .
Ничпожећи заслужеіост праву,
А мамећи себ' паршиє шаіно,
„Коіе би га?“ више ліуди дигле!
За лажива обећаніа плодна.

Пресеб'любіе . . . ласкало іе себи
Предобразним' надеждама сіаінім',
Поред лава, да б' повар'ма биши,
За уживаш' и незаслужности,
И шек' злобно нечіе опкусиваш',
Да б' служили кожом и печеніком —
Увлаченіе . . . успіевало свуда
Доспоіности унижаваш' іавне,
Разжизаши наопаке желіе,
У часности л' жаркости угашаши
К' общем' благу, свег' напредкул' Србспва.
Ал' пошмулости . . . пронираніа робе,
Ображао у свиешу паму,
Пречиніао из' биела ц'рно,
Мреже плео пукости уловиши,
И прославис' . . . лишеніем іе себе!
И нужниег' и наіціелебниа . . . ?
Природние и умспвени' очіу,
Та памеши и собспвене воліе;
Кадгод' хпіенес' да іе низринліива,
И кад' клоне, дасе и умршви,
Што подпоре већ' іоі ниодкуда.
Чак доплесу превазмогли клешни,
Да мреш' мор'о, и небип' га одма

Ткоб' Идолу сіем' кумира ніина
Серб решиос' обрапієши шуђу;
А нек' боліє да би одкудгоде!
Свак іє браш ми тко м' ліудскоспіу среша,
Коіомносмо узаіміце дужни,
Ил' іє врлосп за проспака сама..
И лукавсшво мудросп замієніуіє?
Свег' проклєшсшва напрегшесе силе
Колосе би подкинуле паспи,
Нег'ли неби простодушіа здані'це;
Благо сину наслаждавшус' дике
Ошечєсшва, ак' и крапко свога,
А пешко му падеж доживієвшу;
Ново л' маіке пак-порабошшєніє;
Понаігоре л' и понаіжаліє
Одбацвшу та' преживієш' марніу,
Док наскоро узживошшоб'се
Славном крвіу блаженог' Обрена! . . .
Ев' усрдіє и шшо снага може! . . . ?
Мнемосино л' спуспи завієс памє
А на прошлосп Српске неудаће,
Изгладидер нравсшвєнога свєша
Из' хронике, та из' вображеніа
Момент онаі дошле само сіаіни

Док изчезе!...? Кад' нам' приста мишца
Без' очу... друкуд' гледаш' дужних...
Свак' о себи наірадиес' бави,
Тешко л' поме шкос' у другог' узда!
Оспавіен іе собом и другием —.
Шпос' мож' самим непражиш' іе неког',
Іер' шуђинство' чешће заборавіа —.

Благонамієрност.

Гуговићу, залуди ши пруди
Наіславниє испословаш' перцем,
Дар одбачен Народнієм Вождом,
И наглецом... изсієчени Посли
Сіаіне Порше, и премлогомоћне,
Преко сваког' Народнієга права,
А с' воленіа давножеліне дружбе
Прошив Тура́к' с' Рус'ма дієіспвовати,
Ласкаіућим' помоћ' избабиш' нас,
И уздићи рог имена Српска,
А за своіу и узаімну ползу . . .
Што немалост ал' прозирца оку —
Мир іє сков'о нам Бонапарт вієчни,
Знавши́ нужне́ пієшиш' опечески,
И іунаштво незазором смашрат',
Чреза свога шад' Министра силна
У Спамболска при колієну Цара;
Што л' му испу милост одбацисмо,
И нехотієв наказа нас грдно
Навоішпенієм, опважнієішим свіє,
На Славіане ледєного свєша . . .

Принуће их све прибраши моћи,
И са Турц'ма мир напрасно кончип'
Без' икаква с'учасшиа Српства,
Ком' варвара шек' великодушіе —
„Бесарабіу л' удржали за се? . . .
А Србиу описнули враз'ма! . . .“
Да с' одржи важности прам Турцима,
И су пиєм приапеліство скрепи,
И Србиа . . . к'о међ' штепан' жишка
Ушриуп'се морала іе пада . . . ?
. . . . .
Та превиас' к' себи свака рука,
И кошуліа од' халіине ближа,
Па шко незна нек' злопамніом учи.

Нечувеност.

Београде Шумадије главо,
Обраниало Турак' и Христіанá,
И кланицо лiудске крволіевне,
Ал' и двери у Европу јужну! . . .
Шта си чуда, боіа и чемера,
Шта ли славе и шоржеспав' свéплі,
Шта разгласіа, и фаленіа свуда
Дочекив'о, и пропраћ'о досле,
Ал' подобне дике и веселіа
Ни начуо, камол' запамшио,
Кад' те Серби овладаше свои,
Пак из' робспва чепир'споліешнога
Карађорђе Владіешелі ши поспа,
И окружіа, и срдаца Србских;
Бошко-Вуле Градоначалником (а)
Ту је спавіен, пак Милое после
Преважившим' Младеновим просбам' . . .

Кад'се Совіет, Државство ли цѣло
У град смієспи и дієіспвовап' заче,
Мач'се спаде свієсплуцапи Срба,
И Народа омужаше силе,
Чушес' дієла на чєпири спране,
Мир-овладца . . . дієіателносп дражну
Предпринимат' надмашип' чоека,
Сам оспапи Богоподобником.
Томе мусє досієћали други,
И успрєп' га шко би смієо игда,
Сієм онога, ког' рад бієше иаіпре
За врап шчєпав прєспнут' о земліцу . . .
Прам шог' щієліи и с' прєдупрєждєніа
Радич неки Личанина сине
Слап' іє видієп', и означип' друме
Кроз' Србиу, и врлєпну Босну
Куд' Русима! . . .
А не шшосє Срб немог'о бранип'
Сам са своіє пропив Турак' спране,
Нип' шшо друкуд' неимали дієла
Смієре Руси у Србиу доћи,
И помагаш' ђоіа саіузниц'ма,
Но шшо полза, нужно л' им іє било,
Дружбу оплє изнудипи нечіу . . .

Ил' шим видом пребрашисе више,
До шридесет хиляда́ Солда́ша,
Пак о іедном', из'ненадал' врагу . . .
Мир с' Турцима кончип' и ушврдип',
Ил' са храбрим и віернием Србам'
Босну предреш . . .

Ошле к' мору, пак у Ишалиу,
Спаси ліубку од' шегошне руке,
А Хорватска іедва га чекала
Гнаш' проклетог' развратника гнусна . . .
Док пригвоздип' к' Ашланша га данцу —
Серб-Господар кад' разуміе исто,
Благочеспіу и правицис' прег'о,
А да знашност непосрне браша . . .
Прем шим на се све навуче после
И омразу, и недовіереніе,
Себи пакост и Народніоі дики,
И презреніа умишліеніе Србшва —
Така л' віерност и услужност іавна
Чим' іе Србу видлос' процвашіела
Вожд' обећ'о примаша их своїски,
И услужип' чимсегоде могне,
И позволи правосш и доспашци,

Док и куриер Христо Пешровићу,
Сараевче, и Меркури Српски,
Поузданче и лиубимче Вожда
Са обично свим' радоспним' гласма:
„Ево иду браћа наша Русси!!“
Вожде собом и пред војском болиом,
Са зиліама, и бориам' хучним',
С' Баріацима, Турским' шуговима,
И с'пуцніавом спопине попова
С' Београда крвогрезни спіє'на,
К' том' Свешпенство с' богоугодніама
Дочекаш' их у врачар изишло;
Таш-маїданом парадсе пружио,
Све излієгло ма'ло и велико,
Свак у нашієч поздравієши желіє
Млогомилу, испородну браћу,
Кром' што млож'шво по Сшамбол - Капни
Београда начичкалос' било,
К'о по Шанцам' и домов' кровима;
Међ оспалим' и извієспни Реліа,
Банаћанин, и природни мудрац
Испеосе виш' Капие испе,
Там' у поліу за гледаш' веселіє,
Док' и спарац Досишиє промче

На палигам' и у поліе к' Вожду,
За предсрести ліубишеліе Србсшва,
И Реліа га смотри, ше испраши
Овим' реч'ма памещодоспоіним':
„Зар іош лихаш о спарчино дрш'а!
Мало л' ши би предказати Срба
Успание, избав од' Турчина?
Већ' и собом доживіеш' мораде!
Пак удружиш' испекар га с' Русом
Могућспвеним Слав-Романом новим,
Коменосе нишпа неусприе,
Шшо способност изазива ліудску!
Досп' од' шебе діела и спомена,
Сад' издиши! шта већ' чекаш боліе?
Да ш' опіевам, а неоплакуіем;
Ол' посліедсшва да невидиш грђа . . .
Из' свешнег' родоуслуженіа!“
То' ніем' и би по неколик' дана,
Зар проzeb'о шог пуша из' влашке,
Зимом иш'о посла испог' ради;
Разболіесе, брзо пліе'но збаци,
Гробом своим и Мермерном плочом
Сприосвешли Београдске Цркве
Уход враш'а здвора великие

С' десне стране, ђе још плоча стои,
Него надпис ним' себ' сачиниени . . .
Турџ'ма после углађен је био,
Или паче неговиєм враз'ма . . .
Там' и пад' нам' Досишиє умре,
Шпо и жалост оспави нам общчу,
Особито Господару Српском,
Чичом свакад' кад'но га је звао,
Ал' сину му, к'о пипомџу своме,
Алексиу Карађорђевиђу
И печалност и вјечишу плачнју.
Сам га Младен поздно разумієо,
А на укор и свој и млоге,
Шта биаше и колико важан;
У Хошину г' жаліно споминіаше
Пред' некима исповіедајућ' се:
„Баш, видиш ли, они Досишиє
Бієше чоек и Народоліубаџ
Колико је игда био кои!
Ми' га једноч у совієшу нашем'
Упишамо, каж' нам' Господине,
Ти' знаш свиєш, и Државна дієла,
Какобисмо ми' оспали срєпни,
Одержали ово добивенó? . . .

Он пођуша, пак успаде, оде,
Баш ни словца ником' нарекавши;
Ми' снуждени подигнемос' после
Сви за нiме, те свак своме дому,
Изумлиени шпа о нiему думаш',
Пак у iупру по дужности својој
Скупимосе, и слiеземо шамо,
Ал' пошмурен, и без' волiе сваки,
Када ево баш незнасмо море
Ни iедини шпа радиш' валiаше;
Док еш' у шо и шај Досипше,
Добро iупро браћо и господо!
Пак посадис' на столицу своју,
И весео... к'о да брадву наш'о —
Ми'с' кренемо, врашимо му поздрав,
Пак опеша поклонимос' ђушком,
Док он поче, те баш евовако:
Таисам ча'сак срепни и честипши,
Браћо драга давно исчекив'о,
Да ме шпогођ упишаше радо!
Сад' нек' знаше решаваше рода
Презрением, ил' послухом судбу,
И свег' опшпа и своiега добра;
А iа овим оппршавам себе,

Ниш'ю дуго ходиш' по живима.
Наглавние л' сшаписше дужни
Понаіприе: Земліе Прависелсшво
У средину преміесшисше негди,
У незнашно, и близ' Вожда мієшо —
Ал' га сложив из' ліуді способних.
Друго; свога Господара обшча,
Кога вам' іє сам бог одредио,
Боліє паз'ше од' свег' на свиєшу,
Те да и он о своим'се спара,
Кои г' чєспіу и ліубавіу ошпре
Да предоліа и досадне шруде;
Ал' му недаш' изван земліє нигда
Поѣ' некуден за чимемудраго —
Треѣе!... Никуд' и найбільіє свое
У Посолсшво неслаш' Посланике
Засадена, доксе неушврди,
Да б' наівієрнім' приашеліма своим',
Него писма зрело написаніа
По курієрам' нишп' незнавшим' о ніим . . .
Та' држише руководсшвом себи
И основом начинаніа сваког'
У свєшоме опшшинскомє дієлу,
Пакѣ и мир слієдоваш' вам' срсшни.

Камо да га послушаши знасмо!
Евовасе баш караши бране,
Нип' би діела м'рднула нам' с' пуша;
Брез' науке чоека іе пола!
У Мудраца л' чешвересу очи,
Наћ'се знаде у преврапу свега,
И прозире даліе од' обична.

Узѣће Кладова.

Свагда славни, свуд' побієдоносни
Удре Руси са Миленком Сербом
На кладово, іуришом га узеш',
Ал' немогав узмакнуше пашшні;
Оспаве га Србам' обсієднуша,
Зар да и ши' Лаворике беру,
И вієнчиће саплешаіу себи,
Кад' нїи шамо већа' очекуіу,
И Триумфи, и профее вієчне;
С' влашке спране батериу дигну
Коликогод' граду досађаши,
И Србима шим' помагаш' ишпо.
Тé напреге удешеніа своіска
Неколико, ал' не посве могну
Оба хода пречуваш' Дунава;
Права і' оздо нишша непушђаху,
Ал' одозго из' Адакалеша
Спушпахусе са захиром лађе,
Подкрепліаху обсієднуше свое.
То ешако, док догрди, шраіа,
Пак мозгаші, и довиашисе

Начну Срби, и удачност нају,
Сав гардама допреградити Дунаї . . .
Како испо свиећано било,
Ончас Пепре шу Миленк'ом спавіен
Град чуваши, док предадус' Турци . . .
Млоговажним іавліавшисе свуда,
И евовде употреби сродно
Хитроумност и усердіе к' діелу
Наш'о ліуде и брж' погодио
За чешири хиліаде грошака
Ток риєци наівећої Европе
Заприєчип', враге раздвоипи,
Нек'се снужде и поборе приє;
Све распиће и жилаве бр'єсше
Народ брзо усієкавши свуче,
А маіспори діело произведу
Сходно желіи, и напредку брашспва,
Ораница да немогне проћи,
Камол' кораб са товаром знапним.
К' шоме испи и лађица' свои
Напунієних оружаним' ліуд'ма,
Пак прєграду шієма раздієлио,
Дан и ноћцу да чуваіу испу,
Акоб' низвод' уканилис' Турци.

То наскоро све гопово бивши
Адакалци да незнали ништа,
Спремé лађе напуніене муке (брашна)
И оспалог' шпошна за живліеніе
Све купліенá из' Ніемачка краіа,
„Пак?“ У руке! и у нокте ліуше
Србадие, своеіе душманá!
Та нечули за нїи Адакалци
Никад' ништа к'о ни у Кладову,
Куд'су, шпосу, іедалису игде.
Кад' и шако догрдисе брже,
И допраіу худни облећенци
Свим' пошребам', пак и духа сихам',
Предадусе да шаі сефер конче (раш)
Ал' Русима, презиравши Србе,
Ил'се боіав за худе узаіме.
По условіу с' оружіемсе пусше
Те у Видин убіежиште боліе;
Ево дике, ево и шићара
Обсіедавцам шрудоліубним' Србам'!
Град добиу, ал' и скелу к' Влашкoi —

Н а і в е ђ о с ш.

Аі Улисом валіало іе биши
За негрухнуш' у Харивде бідспво,
Віерно' л' дружшво сво непожреш' Скилі!
Но све дієцу умучкаіућ' каде
Да неплачу, и нерипаіусе,
Карађорђа шек' би споменуле,
И замукла б' ка'но скаменієна;
Онаі силни Ташар'-Хане, бичу,
Спраха задаш' ние мого више,
Нег' іе зад'о Срб-Господар Турц'ма;
Веће л' негда Царспво біеше Србско,
Ал' спремние нигда за повієспи,
Окле віечна Карађорђу слава,
И Србину ліудспва призрєние;
Свуда-важним свог' имена чуіом,
К'о громов'ма Вожд распрешпа враге,
А Срби му све држали моћи,
Шпобигод им он урадиш' рек'о.
Од' некада... скунілосе Српспво,
Да се згриє, и ожизни свієжо,
Ал' преієчав сусшалоспи време

Пренус' шекар, и запрепша Тиран!
Ког' Европа подкажује ласкам',
Варварства му јавно прашпајући.
Десет лиџа' поцарствова Србе,
Да! Ускрсава! виером и десницом!
На досаду и на ужас збиліски
Свіем', славе му, и в'рлине враз'ма;
Обнажио божеспвеносп саму,
Та испине іасносп очевидну,
Кад' сушчества гніев разапре ліудспво
Злобам' грубим', и чрезчочност'ма,
Роіак мушиц' додиашће Змаіу,
И планешес' поіавієши нове —.

а) По неким' старим аршиама доводи испи да је по-
томком Бошка Југовића, и шако сваки од' ніегова
рода преднамеће име Прапрадієда своієму —.

Н а з о в о с т.

Хеі кукавни честоліубче слепи,
Недостоіни ни чоеком зваш'се,
Бе л' Србином добропворивием! . . .
Іер'се свади у Б . . . у саму
С' віерним другом, у свем' од' шеб' боліим,
Нип' при ніему шис' и видіеп' могши . . . ?
Што и мршав шеб' надмаша жива.
Шшал' пакосшис' починио Србспву,
Међ' наіпрве раздор посиавши,
Іеда мислиш проћиће ти тако?
Ненадаісе ван свиеспи добру,
Враг по свое мора негда доћи,
Што ваіне крвца и гробови,
Туже ш' испи друзи и робкиніе! . . .
Тог' посліедством што іе попрвеіо.
Крив ли ш' он бї Прависелспвом послан,
И Народніим Вождом Господаром,
Мудро-важним дас' Русима іавіа,
С' достоінспвом и с' на ліубав правом;
Тим' да сміени вижличеніе швое,
И напраг ше у завичаї враши,

Да приспанеш у домашніа Рода;
Што л' злом почнес' гориємсе сканча.
Депушашспвам . . . пачеж' послѣдніему,
Из' глупавих спропшиваџа самих,
Незнавшиє ни Велможсшва дичност,
Камо л' к' своѣе дужност Завичаіу,
Дієчиџасє подсміехуіу иста,
Презиру их и обвиніаваіу
Што заслепип' не тек' даше себе
Ласкам', справам', неприличним' ліуд'ма,
Коим'но іє обшпност пред' очима;
Већ' и Вожда изумише сама,
Кривлієнога шпосє попустио,
Немешап'се, ни кварип' им' кварніу;
Безукорну укор намешнули,
Чим' и себе испе обрукаіу,
Чак проклетсшво вієка и попомсшва,
Одпадчине, вієре и Народа,
Нискодушно навукоше на се,
А себ' прећег' завараваіуџи . . .
Дома л' худни . . . лажне виде ков'о,
За обмахнуп' Срод и Господара,
Благодієіа и обшпинска Опџа,
Рек'о б'ће га с' тог' на прест'о нешко . . .

Но вішала . . . нек' до смрши вуче,
Тер' о шии рад' іавниег' сшида,
Мієст' печаша л' исповешно вражіа,
Шпо своима шу҃ином іе био! . . .
Ниже скоша и наігр҃ѣга іе,
Ніег' а́д самог' новосаздан чека,
К'о за кривца 'несущеспвовавша . . .
Шпо хоризонт уништожи Србспва
А свієшило угасив му жизни!
Душевїедче одкрива га врагом
Чоечиа, и срезноспи брашске.
Крушалі . . . дигос' бездне са куліама,
Неисповствєн к'о прождоре свега . . .
Предусрєспи Цариграда силу;
„Узбип' ли є?“ То не нієгов пос'о!
До у смршє зна Новачић' драши,
И погинуш', ал' неоспавиши
Слабог' Шанца, но себ' вовієренїа;
Онога іе помоћи му недаш',
Сам шпо ієо спаровлашке іанїце,
И попієван уз' воїнік'а гусле.
Іош и г'р҃ѣ! Калаузїє Турцма
До Мораве пред' нїим' узмичући,
Пак опале шекар без' свєг' боїа

У Београд, и с' мамоном... к' врагу,
Чжодама му одсвуд' награбленом —.
Петре худни буліукбашо Вожда!
Кад' свуд' віерно и оплично служіе
Іер' одмоли поган... од' Србаліа,
Када біеху пада у Вранићу,
К'о издайца спрчили га гніевни,
И свећали колац заошприпи,
Уз' коіег'но привезап' га жива
Іедну ноћцу... на Врачару саму,
Близу Турске воіске и Везира,
Да га спазе, и напакну одма,
Кад' нехпешо шпо заслужип' боліе.
А К... С... ліепшо и ушвора!
Према Босни раздрліио груди
Сучиніаши, шпосу наумили,
И он озго свесп' у земліу Турке,
Маіку вразма поручиши своіу,
Пак шпокуда по свиешу блудип',
Док и наізад' на Кале - меідану
Београда, и од' правдомеспца
Доспіе примип' чрез' чжелаша мазду,
Предречену...? Капо - де - Исприом!...
Мудрим мужем и усред Шариза,

Кад' му Послам іавиласе испа.
Ешо ти му распириваш' вапру,
А уз' пркос Лазаревих' шужну,
И осталої браћи и Господи,
Чокешина да изгори прие,
Задужбина девеш Іуговиха,
Што древноспіу поносом іе Србу;
Іошсе руг'о чувспвипелна сузам',
Журећег'се погасит' іе тіема,
Обренових' па' іош Милош знаде,
Коіно пада утіешава плачна:
„Мучи Луко, и камен'се са мною!
Наопачност неісправис' ніина,
Док злоіушро несплави им праге;
Зар невидиш ћесу наумили
Турке увесп', и земліу им даши,
Оваі ове, а онаіке оне, . . .
Бог их пип'о на обадва свеша!
Спрашни суд им віечипо судио! . . .
Тешко л' іадної сиропиніи Српскої,
По Циган'ма бишиће іе робіа! . . .
А од' наске . . .? Непрешек'о нипко!
Кад' лешимо к'о без' глава' мухе —.“
К' шоме лишніе . . .? молбе и плаканіа

Поцрчева наіманіега брата,
Младог' Буке, него бодрспвећа,
Презре клеши... допусшип' му нехше,
Да с' помоћу под' Ліешницю иде
Брапу своме, а с' пошавшим' воліно,
Бранившусе дневиноћи храбро
Неколике недіеліице дана,
У надежди да му одлакшасе
С' плећи' воіском ударіеши могшом;
Воліе чаміп' ам' у Липолисту,
Туніаіући ка'но хавеш глуха,
Сам нехшевши, ни позволив прочим'.
„Іош иногда заспунавши' мієшо! . . .
Свога л' Вожда? . . .“ Не, но Велзевула!
У души га сам пиіавши своіоі,
С' коіом приє нег'ће ш' ніим распал'се;
У Варноі іє Поцерине селу
Скршожиос', и дреждао равно,
Ка'но ш' Од-Срб спремивши'се к' біегспву,
И пригніавіав Крагоевчан' срдніє,
И укоре, іавно л' посшидієніє,
Што их на боі неповоди к' браћи,
Већ' их криє шпокуд' по шумама,
К'о у песак Ноі глупаву главу.

Луко б' иш'о ал' већ' неім'о с' киме,
Воіска му іе шпокуд' по Шанцима,
Затвореіа чаіућ' спасеніа
А од' іада и самрши косе.
До шпа чоек унизіеш'се може,
Дасе одзна у самоме себи!
Тек' имен'ма іошсу наізад' они
Што успіешно и похвално наіпре
Свешпш обшпу одбраніашп спаше;
Од' невіешпа и горица плаче.

П р о с в и ш.

„Е, под Шабачу збилиспесе амо!
Зар ми' жене да вас заспунамо? . . .
Је ли за шим'? . . . Гађу ево прва,
А и проче пркимице Србке
Хаше посіесп', саблїе припасаши,
Посред' Турак' што икада удриш',
Па коиби од' мужева' осто',
Нек'се шепе из' свог' завичаја,
Недоспојан ни зраком му дихаш' (Luft)
Под сунашцем себ' ненаш'о мїеста,
Кад' грудима незаклонил' мари
Што најдраже, и најсветїе му!“
Тек' изуспи Гадранка Даноїла,
Преумилис' и Тодоровићу . . .
Ал' и прочи с' пофалом іе приме:
„Славно збориш од' Србкиніе Српко!
Воїничка іе дужност угинуши
Из' живота привремене дружбе
Прие него уступиши врагу

Оно своје, чим' и за што живи!
Ми' гошови сви сучиниш' исто,
И на віерно враг узбиш' се мора,
Илѣ чесности наслідит' попомство
Решителних прѣдѣк' у теженіу.“
Док шек' они... прокашлиав' се наіпре:
„Іасам овде главним Началником!
Кад' ли Срб је іош слушао жену? . . .
Мен' што презре, одзи'о і' Господара,
Комесмосе сви заклели віером,
Коіно мошри, и зна шта му і' радит',
Што л' је мени наложио таіно.“
Чудне таіне што је на виђелу!
Поступцимас' обнажуіу мисли,
С' ушћа уз вод' управѣш к' извору — .
Лихи... лађе приправио крадом
Међу шием на другога име,
Да премешне и ћуриће свое,
По Фенеку да ш' ніим' пасу праву . . .
А за даши знак наіпрви браћи,
Што исправи Опечеству своме
Тамо некуд' . . . кићом' промушивши,
Віерности ли колик' имо к' сроду.
То л' све маніе, но што Карађорђа,

Дошле вазда усрдника жарка,
Преволіе нам' у Ніемачку пребієк',
И шим' испим' украде га свіема,
Самсебисе кад' изгубліен нађе
Да прегори', без' удієіспва света,
Упаднуши свог' Народа шіелу,
И своему равнодушно гласу? . . .
Тко л' му рече даш' без' крви земліу,
И оружіе, опспоривше' враз'ма
Чесп Србина, и вишежшва своіспво!? . . .
Тресиглава л'? . . . Да іоі мезулчжиом
Коекоме, свёшу . . . и шуђинспву . . .
Бип' преспане, а Господар бивши,
И да старосп успокои своіу,
Бар залогаті рахаш изіедавши . . .
У некоме блаженспвеу Царспву;
Рекоб' им іе безспмершиє своіно.
„Непогоди!“ А да шпа іе друго?
Таінопісца л' . . . сладеніє му чуда,
Како друкуд' Трушиніаці . . . живе
Прегоспоцки, и безпечно посве,
С' іедном само . . . бригом садираніа,
Та сисанієм сиропиніске крви!
Како л' сваки, има л' чиме, може

Села, міста, и предіеле ціеле
К'о Србиа одбубніаши за се! . . .
Па шек' . . .? Живи! к'о ніегов му нишко . . .
С' шрбушине сам омрзів на се! . . .
И каіућ'се шшос' чоєком памши.
Лаганіе ли даш' га Срби Турц'ма?
Кои б' радіе сви за нієга згибли. . . .
„Ни шо ние, к'о ни оно друго
Преврашип' га ни колебнув' могло
С' родоліубіа близ' му сунравлієна!“
Подкожніака л' іамокопніа шаіна
Давножеліног' заспушип' му мієсто? . . .
Збором неког', дієлом ієдва дієпска?
Шшоно му іє и овако чисшо:
Моře видиш Господару Борђе,
Осшадосмо према Цару сами,
Турска сила ужасна іє мложшвом,
Нама ли е прошив оног' штапи,
Оприєп'се, и удржаш' боем,
Ком' сві' седам ришћанские краліа
Од' некадас', и сад' покланіаіу,
Боієгасе, и даіу му мишо . . .
Сами аждер невидишли да іє? . . .
Ни е л' боліє, лакше, и умниє

Одавлесе премієспип' нам' некуд',
Са живопом и порбама пуним' . . . ?
Пак закупип' сваки спахилуке
У Ніємачкої, ил' у Рус'ма негде,
Те живієши мирно и безмучно,
Ка'но сретни и чеспипи ліуди,
И унуци да нас . . . благосиліу!
А овако шпасає случип' може,
До и наізад' оспаш' без' ничєга,
Ил' сагніипи у попоц'ма неђе.
„Ті л'се нађе облождєре згадни
Творца пр'аву измаћисє наіпре,
Живієш' док ти зрніа и сиєна? . . .
Међу крмке у оборсе заври,
Слова свєпосп непогани жвак'ма! . . .
Ни пом' Вожде неприклони ухо,
Нипи с' шога изчєзе вам радосп,
И милиа, и сво узвишеніє;
У пилі срца несмрвіє вам ни шо,
Нип' с' шог' Хаос прождриє вас дрєвни . . .
С' другог' нечєг' више шаинспвєна . . .
Тєдва л' негда ошкриписє хпєвша,
А примлієно і' Мнємосинє лоном,
И іавнулос' по Самсона слави . . . !“

Хелес' Бурак и хрзанием руга,
Топотом нас попрш' угрожава,
А пакоспнос' Пахомие смієши,

Подврискуіє и свесрдно игра,
Прети прспом и освећуієсе:

„Прескупо іє мог' оскверниш' храма,
Чак проп'асп іє схориш' ми га шћевшу!
Што л' незнасте, сада нек' познасте,
Никиме вас већ' пошпедит' нећу! . . .“

Тек' знас' ком' іє предсказало срце
Сву несрећу злоспна умишліаіа,
И акосé до под земліу крило:

Бадніи дан іє дванеспога года
Новим равно Видовданом био! . . .
Шундечићем — . . .

Опаднусе у Народніег' Вожда
Книжєвници, ал' не Фарисеи,
Но совієта достоінієіши члени,
Двоієзичіє . . . разумієваіућі; (полишику)
Изуміє га . . . пак узіари на ніи
Издаінике, и безбожне ћоіа . . .!

„Какву л' добру надаписе од нїи,
Већ' - да наїзад све окрену к' врагу . . .
Папишпану шеб' и Народ давши,
И да папиш к'о Бранковић' негда . . .
Пак ти закон, душа, віера кудђе? . . .
Мен' послушаї, ша ев' ову браду . . .
Све учини како ш' Царе . . . моли,
Па ћеш видїеш' славу своїу шекар!
А прѣвара сва на моїу душу —
И прочита! . . . . .“

Пише писмо себе опринувши:

„Овчас исше прем подпоре важне,
Што г' и дошле подржавалису,
Исписнуши из' обшчїе діѣла!“
И смакнул' их наговорен' вако:
„Једног' једном, другог' другом' зешу
На смртш пошліи, а прећега собом
Без' испиша, и без' сваког' суда
Убї' шаїно, да невиди нишко . . .“

А да нїе подупреши могших
Дух Народа, и освеспиш' Вожда!
И то б' нїима неопложно било,
Да их Младен незаклони шада,

И шим себе опошпени іако.
Окол' подне у очи Божића
Збрасе совіеш и прочиша клепо,
Граниша іе просузило срце,
Кад'се диже и посліедном овда
Иван Савић... собом іединспвєні:
„Вулкан димис', піени, и разлива
Пламеновма и печећим огніем,
И Плиниус'...? шек'е загушио . . .
„Вам' господо . . . и за досад фала!
Што нас дружбе удостоіаваспе;
Кад' Господар земліе и Народа
Тако вели, слушап'смо га дужни,
Непишаіућ' кам' кривице мнине,
Кад'се види шек' омразе дасу;
Безполезне шкоби нас шрпшио
И доселе? . . .
Већ' хаідемо браше Миліко дома,
Сузам' пип'аіс', ка'но и іа своим',
За услуге . . . и горесе плаћа!
И прогнанспво милоспіу іе чесно,
А мени іе сам знаш шрећом ово . . .
Но шражим' нас и л'єпим' од' кала
Опешаће', ал' већ' поздно негда . . .

Кад' и наѣ' ли бог зна ког' нас жива,
Акамоли спасти себе моѣи.
Жао ми е... ниш'ѣу преживієши . . .
Шпосе падеж собом ускориєва
Славног' дієла, и Народніє пашпніє,
А иначе ми' спокоіни свієспіу,
Немогавсе нам' приложит' вине,
Ніємачкар'ма... подозреним' лажно;
Проспупци су опромешни мрса
Тиме іасним, шпо говієсмо Добру,
Срдцем, душом, и шрудима сваким! . . .“
Оба оду спечалієна смршно
С' увієренієм шшаѣе беж' ніи биши,
Но Миаіло Груієвиѣу млаѣи
Гєдин оспа забавит'се малко,
Упишат' их за прєспупке своіє,
Споменут' им услужєніа Роду,
И Државцу свєсрдием хвалним,
Шша ли мислє, и доклєна шако;
Шєва . . . им іє іош да вієшпє слуща:
„Опєчєспва неиграітєс' ползом,
Гєдноч барєм промуѣнитє мозгє!
Нєслущаітє подмуклічност злобну.
Свє шроіцє л' разбертє нам службє,

Обелдан'ше, судише нас іавно,
И накаж'ше, а космо вам криви!
А без' шога што нас обижаше,
К'о риедке, Пашриоше л' віерне? . . .“
Но када му баш ни словца нишко
К' обвиненіу непроглави какву,
Већ' му Іаков шек' што рече с'мукла:
„Зар ми знамо шта је Господару!
Тко л' му смие сад' што за вас рећи? . . .
Но шрише што вас предусреша;
А и свием' што бог даде биш'ће,
Тко л' га знаде, шта и себи спрема! . . .“
По шакоме двусмыслеу збору
Дижес', оде и ов' за друзима,
Небом грозећ' а земліци немоі,
Іер' што знаде необіави свішту,
Тко о чему, и рашпа ли ради! . . .
Свега има к' обаспаніу нужна
„И кормило побациваш' знаніа . . .?“
Том' довиш'се немогао нигда,
Нип' положит' да на добро слүши;
Ким' лис' Вожде са свог' шока свр'ну,
Тко л' га учи дужност пренебрећи,
И заклетву погазити пешку:

„Свешост Србства до самрши браниш',
Нип' икоме успушїєши за нїу.“

Прим: Овусам сцену, лицем на баднидан 1812^a
года гледао и слушао собом, испи се Гру-
іовић' іош после оние добар сахаш препи-
рао, но свега му је пога опоменїен садрж.

К р и в о с л а в і е.

„Іа илд'р'м!!! Іа десница Неба!!
Іа буздохан свеца наіпрвога!
Іа бич ліудспвам', ши печурко буіна! . . .
Мен' извиніуіс', мени опвешшаваі!
Саранчи ми и поводніу Ноа
Прошивспаши или предупредит'
Тко из' смрпних іош іе мог'о игда?
То л' да худни слабак и плешиша
Узапресе, опме, и уздржи!
Срп-Баура сва напрега шпа іе
Спрош Мусломан' іа'ру и премоћіу? . . .
Гди л' кад' згібелі да на Турспвус' позна?
Тко л' му мач іош ние целивао,
Пропив ког' іе сукнуо га досле? . . .“
У поредку надмашіа іе виде
Безконечан, и кад' мал' чим' виші,
Наіближи му признаіе га горніим';
Пак' у Роду ліудском и наравци,
У роима л' чоечие ш'рмкі,
Та државам' сушчим' и скончавшим',
Какво ши е пространо различіе!

И наівећої малешности сродне,
И наічвршћа негдасе схорвава
Разкламишом счла́на́ оплошности,
К'о крашкості што силнима сплушне;
Шта ли намсе велебности шаи
Под надкроіем и спрешности мукле,
Шта л' преновіа, и домопра дневна;
Акамоли преднадеждіа шмуша
Што іош нигда іаловом недође.
Признаписе́ време и пвореніе
Надма́раіу разума нам' силе,
Шта л' и куда, и кадаби у се,
Описнувсе свега шаіносп наћи,
У наіманіем великосп іе с'частна,
Тек' дух жизни лик судбине види.
Збориш' смиес' діели доказана:
Србин міере небоисе ліудске,
Іербо испу из' деобе има,
Даваіуће́ занешенцам' Небо . . .
Нип' икаква напреженіа вражка;
Полажесе на Свевишніу силу
Нехошівшу себе испразниши
Тек' пунцашим' присушспвіа сназ'ма;
Злосп гонећи Порпис' оппирао,

И свакадѣ игдас' киме спіесни;
Нек' варварас' шанковкусац' клони,
Ласка ніему и умиліавасе.
Нешко с' нечет', и с' чегамудраго . . .
Пред' охолдам' слабодушіе спрепи,
Ал' херои добожци су вазда,
Да би опет' у Непшуніац' робство,
И по крашко, док Гупишпру тркше
Крилатога с' шпапом свемоѣиа,
Дафнис'маѣе воліеш' и Палеспра;
Насрпало допринужда ліубву,
А оппирца прибавліаус' моѣи,
Пренебрегшас' у низврг іе замѣи.
Шпо л' іе храбрості без' пушноспі збіліске,
То и мудрості сіем уміеспна доба,
Напонасе и обіеѣе маніе
Нег' им слáга и полица моѣи,
Віера жива него у діеліма;
Іош природно и принуждно ліуди
У заіамсе міере и кушаіу,
Тус' налазе оппорноспі шпáіне,
К'о и своіспва свак' другога маніа,
Док закліучи шпо му і' нападаши;
Древних Фаланкс, и данашніе каре,

Ал' с' віешпином Принца Савоїскога,
Споре о том' розправише давно,
Штали чоек іош приобрест' неће . . .
Кад' га схоћност и усрдіе креће!?
И чувствиа погонїивост іака
К' соближніега браш-чоека благу,
У ком' себе ревнишелі угледа;
Чиме л' Халер и Вилхелм Пене
Овіенчишес' безсмершиа віенци,
И дигошес' у свіешнике ліудства,
Нег' соближнім' добра причиніавши,
Презрев милост, згазив покучаніа,
Ил' несличне врагов' укоризни:
Нигда веће без' успіеха пашпніе,
Жершве крви нигда непропале,
И нешкосе домоћ' негда мора;
Ние веліост допле безопасна,
Да іоі маніост немож' досадиши,
Ил' іоі знашно у помоћи биши,
Кад' из' прўнак' планинесе слажу,
К'о и сила што испуніа швором,
Шак и Срб іе научив свачему,
И удаћу дух налази діела.

Н а р о д о л і у б і е.

Правосудіе мора биши негде,
И дождават' услуженіа віерна
Воздаіаніе свишніег' Свемо҃їем!
Чимлис' ве҃ма на свиешу чезло,
За нїим' испим и плакало горко,
Тим славниє нїим предсрешен биши,
Тамо, напред'! за бурносп'ма жизни! . . .
Пак што сла҃е од' надежде віечне,
Та од' права и од' восхишпеніа
У гроб слієспи с' немуче҃гом свієспіу,
Кад' ушієшан чеспним прожишием,
И веселієн жершвованіам' ліудспву! . . .
А узмаздіа непредсрешен руком;
Творац віечан, и пречині му швари,
Окле умноі нравспвеносп іє живосп.
Тко л' би с' шобом прекип услаждєніа
О Леки҃фу Карановчанине
Недієлио, ил' неучаспвов'о
У важноспи ближнієм' услуженіа? . . .
Молдавіє у Фокшану місешу
Судбовладче непоспживосп'ма

Оспани те и прилюби Туџци,
Из' забвенія да испргне т' име,
Ал' да шобом и повиси Србство.
Чардаклиа Новаковић' Пешре
Што ревностіу и шрудима славним'
Узвеличен, и приміеран спаде,
Кажи право, шако т' благо души,
Ак' из' гроба, но и с' виши' гласом,
Што би пада од' шеб' и Србие
Бит' морало, да те незаступи
Срешни Србин, и Патриот' верли? . . .
Кад' с' Прошићем и Алексић' Машом
Пуш Русіе опремлиени біесте,
Од' Народа и Верховног' Вожда,
Ал' до Днієстра провућисе шаіно
Преиначни, никим' неузнаіи,
Искаш' помоћ к' предприашіу дичну,
Наспавліеніе л' к' приобрепіу свога:
„Буіуклић' им шад' сачува кніиге,
Ни шек' скиде подозренія шапе
Са спіешніені' Посланика' Србски
Николица Карановчанине,
Но им и пуш безопасан даде,
Ако свиєм те иманієм знашним

Пожертвова, да изнесе главу . . .“
Чак некако у Беотрад приспіе,
С' посланичим свідіешеліспвом правим
Испросиши шшогод споможеніа,
За облакшат' сиромаштва себи,
Поспрадавшу главом и породом . . .
Но диамант из' віешпака руке
Ціену прима, а пешлов'ма зрніе . . .
Родофиник пофали га цигли,
И пригледа колико іе мог'о,
Нег' да іоште за благовременспва
Неопази, неби преживио
Тек' зазора злобе и клевете . . .
Недавше му ни доспутиш' Вожду;
Ил' шпо лихосп важип' неумие,
Испребленіем с' очіу га смеће,
Ал' шим' испим дижес' услуженіе
До на спепен превосходспва ліудска,
И достоіно і' Вишніега призреніа
Каквоно му непокланіа земспво;
Ко доброше шрону и віечишшу
Дуси ближніи свим' сретіаіу шакве! . . .
Колико л' іе пада ползовало
Іедно писмо Цара Александра

Ка Бесару препоручително,
Кад' им и сам ов' помага радо! . . . ?
Да мус' кóмшо бави о себика.
А овако гла́сило је знашно́;
„Док Росиа прошив Порпис' крене,
Нек' им доплес' мач неуспре чиме,
Већ' даише шшогод' Србам' преба
И без новац' ако неімаіу и'
А на Руску́ те іуначку віеру.“ (кредит)
То Авсприа склонилаc' уважит',
Шшо и без' пог' подржавап' спала.
Ово ш' нам' је шад' спасшимас' іедва
Плод шраженіа! пак міер' свішполіубе
Коликесу те услуге ціенé,
У зачелу свим' оскудна нешта —.

Конац' друге часпи.

Приміешке и погрешке.

- Спр. 6. вр. 22. Зановієсп, или зановиєспніа, ш. іе, хош-
ніа неможнога или неімавшег'се; под-
смієшно — .
- 10. — 2. Космаіка, шпо и Загоркиніа, ш. іе. ви-
ла... Идеал Духа... у поредку вешчи.
- 10. — 12. Луцина іе опшпа Олимпа бабич'ара.
- 10. — 18. Белона, военó римліан' божєспво, и
Марса кочишица у боіу, ш. іе. Искус-
во Рапника.
- 15. — 5. Турска заклєшва; а Мусаф им іе кніига
- молишвєна, као у нас Зборник — .
Ово су ми о Карађорђу све разказивали
Шумадинци, шпо би обично пада при
Совієшу спражу чували, а особито и
наічиспие неки спари Топóлац; у оно-
сам вриеме іа писарем шу био, и незна-
іући на шпође ми, свесам ипак испи-
шивао и услађаваосє шаким' о нієму и
о шпочєму разказивані'ма; акоє шпо с
памєшїу неслаже, іа га ниєсам изми-
слио, него по ніюву проспу и вієрну
дознаваніу вієрно предспавио.
- 20. — 14. Грие, гриєх, грєх, гр'єк, или гр'є, и
хєрско гриєг, све ишпо значи, и све іє
Српски.

- Сп. 22. вр. 4. Забреж ил' Забрежіе, село виш' Па'лежа.
— 22. — 17. Пробаві'о или пробавлі'о, пробавліао, ша-
косе и у многим другим' рич'ма и гла-
голіма (лі) изоспавіаши може, као; Срби,
Срблій, радлів, радив, набавліа ил' на-
бавіа, разаспрвліа, или разаспрвліа, и ш. д.
— 23. — 4. Оксиа ми чини сву гласоударну службу;
испо'се словце гласно', над' кимсе спа-
вліена деси, од' предніега гласнога ни
дуже, к'о ни краће неизговара, к'о ни
узгласно' скорие, но дуже од' іеднога —.
Свр свега шпедно поступаю ш' ніом, и
у двусмислие укланіаіућу случаіу.
— 23. — 19. Прѣиа, ил' уздаріе діевици на удадбу.
— 24. — 24. Улиште, кошница.
— 28. — 8. Дубровачки Срби кукуруз називліу по
своме давнашніему... голокуд', и ако
није ово нашки, а оно није ни кукуруз,
к'о ни мумуруз, да баш и чакмак би-
лоб' оцило —.
— 33. — 10. Муфшиа, шпо Владика, ш. іе. Ариереі —.
— 35. — 14. Свака невієста іако доведена свіема у
новоме Роду по кући предієне имена, и
наілепшима их своима и за се назове,
шако и свот мужа... воіно, ил'... газда,
као шпо іе и Карађорђевица. Ово іе
спари Српски обичаі, и прелиеп, шпосе
ніиме најболіе іош права Српска имена

учувліуіу и одржаваіу; и данаске га
пази свака мла́да до саме смрши —.

Ст. 36. вр. 21. Медéш, Турска је риеч, и као наше
помагаі.

— 42. — 16. Ширихлад зовесе нашки, Амрел.

— 46. — 23. Пећани, село шад' од' 7. кућа́ у Беогр.
Наи́.

— 47. — 12. Ципор, геак, презришелно орач, ил'
селиак.

— 50. — 8. За испу кобилу Мухамедову казуіу
бошніаци, да је при дни дуга, дан и
по́ широка, и до подне лисаспа, на којоі
им пророк шпокад' у времену из' Раіа
изіезди, да види ниели му кое діеце
сусшало, заблудило пушем к' Раіу, ил'
од' влашкога Пешрича као Капичжие
попизмице непушшено надвору чами,
чезне, губисе; и шако сви, шшо ихгод-
кад пред' врап'ма Раіа деша, пофапаіу
мусе кобили за реп, ше их уведе у Раі
на срашопу и уз пркос Раіа кліучару
Влаху (ш. је. Каурину, Ришћанину) іер
шко смие шшо божиему и іедином' све-
цу, сабліи, и попузу.

— 55. — 23. Тисовка, плоска је, сүд у чемусе пиће
држи, и носи; од дрвеша је, којесе зове
Тиса, шврдосшіу је віечито близу, и

риедко наћи, кромѣ у високимъ липи-
цама наше гора.

- Ст 59. вр. 22. Орашац је село у Крагоевца окружиу.
— 75. — 22. Ерлиа шур. грађанин.
— 76. — 15. Динсуз, безвѣрник.
— 78. — 6. Хак-Дин ш. је. права́ подпуна́ вѣра,
коіано је по ніову знаніу само једна, и
то је Мухамедсва вѣра.
— 84. — 23. Фукара, сиропиніа.
— 86. — 2. Довлеш, Величешво.
— 88. — 24. Што нашки фала богу.
— 90. — 4. Чжевап, одговор.
— 92. — 5. Ђер што и шѣр и кѣр, виж'о, пас ло-
вачки.
— 92. — 22. Јолдаш, канкардаш, Аіакпаш, све је
што друг, приан, побро.
— 99. — 20. Боговађа Манаспир је Нахие Валіевске
у Лігу —.
— 103. — 19. Ђаба, у Меки е, Мухамеда гроб, и
Турско мѣсто поклоненіа и обіешованіа.
— 107. — 8. Шеислам - Имза, Турскога Папѣ . . .
подпис.

У првој частци, страна 28. вр. 23.
Вароне речено је на мѣсто Варусе за
то, шпосу многи Римски Полководци
равно несрешно прошив Германѣц' вое-
вали, као прошив Карпагенаца, или
барем бесполезно; Теренциус Варо при

Канама што и Варус у Германским шумама... побіежденци. Оба су ова мужа, као и случаја им овом нарочном имена проміеном опоменуша, по мојему барем мишліеніу.

- Сш. 129. вр. 1. Мухасера шурска је реч, и значи обсада, блокада.
- 131. — 11. Шара, дуга пушка с' карикама.
- 132. — 24. Пршипи овди значи поварип'.
- 133. — 12. Селамеш, спасение.
- 133. — 14. Дембел, ліеншпина, а пића, што Слав. пишча.
- 136. — 1. Овога су звали многозанашлиом, што је озбиліом више занаша знао, и прилично - добро их радио; чаксе и смиешно види шко гради сахаше, да и шопове и звона лие, али е испина.
- 136. — 16. Еншусиашт усхићеник или раздраганик.
- 137. — 24. Међедник планина у Сокола окружіу.
- 142. — 9. Колос у ошрову Родосу од' мједи чоека кип, што је чудом свиеша био с'величине шврдоспи древности, но је и опеша временом недавно унишпожен, као діело рук' чоечих —.
- 145. — 1. Не, принуђе, него принуђе, ш. је. принуді.
- 149. — 20. Покоіни Соларић ние добро познавао Реліу, ше је о ніему сасвим криво и

нехопице - обидно писао у Предсловіу Мезимца; да је испи донле новцоліубив био, имао би ужасне суме, јер је био риедки шпекуланш, ал' је он доволиан био насущно' и ревену имаши, прилоіаноі свиећи умриеши, и бубниемсе мієсно звона' испрашиш' —. Кадсе продадоше! Досишеа спвари у Београду за час, Младенсе зачуди кад брже, и колишно мало, али Реліа не, већ' му: Да! старчине пога једва и за полико спварі; ал' кад спанемо швоіє продаваши, шамамћемо двие године имаш' посла " Ево какав је Реліа био, и блажени Досишиє ние га узалуд пазио, и нієму Мезимца повірио, него је признао нієгов Сшоически каракшер. Из' оног' је о испоме судила онако плахо приуцвиєлієна' ліубав к' старцу и сину му мезиму сиропну!

Стп. 160. вр. 20. Назовост значи, названіє коме спвар или дієлашелі несодговора, н. п. Јунак је, жаба га бієжи. Ово је назовост, а не исповност.

— 178. — 1. Илд'р'м, шур. гром.

— 178. — 5. Саранча, Тур. напаш... Скакавци.

